

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.014.01.2022

**Pan
dr hab. inż. Arkadiusz Tofil
Rektor
Państwowej Akademii Nauk Stosowanych**

ul. Pocztowa 54
22-100 Chełm

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/22/086 Funkcjonowanie państwowych wyższych szkół zawodowych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie, ul. Pocztowa 54, 22-100 Chełm (dalej: PANS lub Uczelnia).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dr hab. inż. Arkadiusz Tofil, Rektor PANS od 1 września 2016 r. (dalej: Rektor).
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Dostosowanie działalności państwowej wyższej szkoły zawodowej do wymogów obowiązujących uregulowań prawnych i organizacyjnych w kontekście zachodzących zmian na rynku pracy.2. Zapewnienie bazy naukowo-dydaktycznej dla realizacji kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów.3. Gospodarowanie posiadanym majątkiem oraz środkami finansowymi.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 (do 16 września) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Agnieszka Kulik, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/80/2022 z 2 czerwca 2022 r.2. Katarzyna Typiak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLU/127/2022 z 15 września 2022 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli tom I str. 1-7)</p>

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uczelnia dostosowała swoją organizację do wymogów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce³ i realizowała zadania wyznaczone dla uczelni zawodowych. Kształcenie prowadzono na kierunkach, poziomach i profilach określonych w decyzjach właściwego ministra⁴, zgodnie z obowiązującą klasyfikacją. Kierunki i programy studiów odpowiadały potrzebom lokalnego rynku pracy. W Strategii Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie⁵ na lata 2019-2025 nie zostały określone ilościowe wskaźniki realizacji poszczególnych celów, w tym ich wartości docelowe, a ocena osiągnięcia planowanych założeń była opisowa.

W roku akademickim 2021/2022 w Uczelni kształciło się 1,9 tys. studentów, tj. o 17% więcej niż w roku 2018/2019. Uczelnia zapewniła bazę naukowo-dydaktyczną oraz zasoby biblioteczne wystarczające do prowadzenia kształcenia na oferowanych kierunkach studiów. Przeprowadzone na zlecenie NIK przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Chełmie (dalej: PSP) i Powiatowe Inspektoraty Nadzoru Budowlanego Miasta Chełm i powiatu chełmskiego (dalej: PINB) kontrole wykazały jednak nieprawidłowości w zakresie przestrzegania przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz przeprowadzania wymaganych przeglądów okresowych i prowadzenia książek obiektów budowlanych.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 574, ze zm., dalej: upswin.

⁴ Tj. minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego (dalej: MEN), którego funkcję do dnia 1 stycznia 2021 r. sprawował Minister Nauki Szkolnictwa Wyższego, od 1 stycznia 2021 r. Minister Edukacji i Nauki.

⁵ Poprzednia nazwa Uczelni, obowiązująca do 15 maja 2022 r.

W wyniku prowadzonej działalności w każdym roku objętym kontrolą Uczelnia osiągnęła dodatni wynik finansowy. Gospodarka finansowa była realizowana na podstawie planów rzeczowo-finansowych. Otrzymane środki finansowe z subwencji i dotacji wykorzystano prawidłowo i zgodnie z przeznaczeniem. Zadania inwestycyjne i zakupy były celowe i realizowane na podstawie zatwierdzonych programów inwestycji oraz zgodnie z postanowieniami umów w sprawie ich finansowania oraz umów zawartych z wykonawcami. W Uczelni utworzono wymagane prawem fundusze, a badanie wykorzystania dwóch z nich, tj. Funduszu stypendialnego oraz Funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych nie wykazało nieprawidłowości. Rzetelnie kalkulowano opłaty za usługi edukacyjne. Wystąpiły przypadki nieterminowego regulowania zobowiązań, co skutkowało zapłatą odsetek za zwłokę. Prowadzono działania windykacyjne w stosunku do zaległych należności od studentów i innych kontrahentów, w tym najemców lokali, ale podejmowano je z opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w uregulowaniach wewnętrznych. W sprawozdaniach z zakresu operacji finansowych (za I i IV kwartał 2021 r.) nie wykazano kompletnych danych o zobowiązaniach wymagalnych i/lub należnościach. Stwierdzone nieprawidłowości wskazują na nieskuteczne mechanizmy kontroli zarządczej w obszarach windykacji należności i regulowania zobowiązań oraz sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dostosowanie działalności państwowej wyższej szkoły zawodowej do wymogów obowiązujących uregulowań prawnych i organizacyjnych w kontekście zachodzących zmian na rynku pracy

Opis stanu faktycznego

1.1. Do dnia 15 maja 2022 r. Uczelnia funkcjonowała pod nazwą Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie (dalej: PWSZ). Zmiany nazwy (na PANS) dokonano rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 17 marca 2022 r. w sprawie zmiany nazw niektórych publicznych uczelni zawodowych⁷, z dniem 16 maja 2022 r.

Statut Uczelni został terminowo dostosowany do wymogów upswin. Przyjęty został uchwałą nr 2/CXXXV/2019 Senatu Uczelni z dnia 23 września 2019 r. i obowiązywał od 1 października 2019 r., zgodnie z art. 227 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁸ (dalej: upwu). Statut uchwalono z zachowaniem wymogów art. 34 ust. 2 upswin, tj. po zasięgnięciu opinii Rady Uczelni oraz związków zawodowych działających w PANS. W Statucie określono m.in. zasady organizacji i funkcjonowania Uczelni, o których mowa w art. 34 ust. 1 upswin, w tym m.in.: zasady i tryb funkcjonowania Rady Uczelni i Senatu, typy jednostek organizacyjnych, funkcje kierownicze i sposób powołania osób do ich pełnienia, zasady prowadzenia działalności gospodarczej i dysponowania mieniem oraz tryb nadawania regulaminu organizacyjnego.

Stosownie do art. 23 ust. 3 upswin i § 93 Statutu, zarządzeniem nr 100/2019 z dnia 2 grudnia 2019 r. Rektor wprowadził Regulamin organizacyjny PWSZ, określając m.in. strukturę organizacyjną, w tym jednostki organizacyjne i samodzielne stanowiska, ich podporządkowanie, podstawowe zadania oraz kompetencje

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dz. U. poz. 638.

⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, ze zm.

i uprawnienia, a także organizację i zasady działania administracji Uczelni. Zmiany regulaminu dokonywane były po zasięgnięciu opinii Senatu, wymaganej postanowieniami § 93 Statutu.

W okresie objętym kontrolą Uczelnia realizowała wszystkie podstawowe zadania określone w art. 11 ust. 1 upswin, poprzez kształcenie na 10-11 kierunkach prowadzonych w formie studiów I stopnia (licencjackich lub inżynierskich), od jednego do trzech kierunków II stopnia (magisterskich) oraz jednym kierunkiem jednolitych magisterskich. Nie prowadzono kształcenia specjalistycznego, o którym mowa w art. 11 ust. 2 upswin. Kanclerz wyjaśnił, że Uczelnia podejmowała próby uruchomienia tego kształcenia, ale z uwagi na brak zainteresowania potencjalnych kandydatów, nie zostało ono uruchomione. Zadania określone w art. 11 ust. 4 upswin Uczelnia realizowała poprzez działalność leczniczą polegającą na promocji zdrowia⁹. Wyrazem tych działań był udział w różnego rodzaju prezentacjach, pokazach z zakresu udzielania pierwszej pomocy, organizacji stoisk badań profilaktycznych w miejscach użyteczności publicznej, punktów medycznych podczas imprez masowych na terenie miasta Chełma.

Uczelnia prowadziła również studia podyplomowe oraz inne formy kształcenia, tj. kursy i szkolenia (np. specjalistyczne dla pielęgniarek i położnych, lotnicze i z zakresu mechaniki lotniczej).

(akta kontroli tom I str. 8-47, 81-84, 270-272, tom II str. 461-466, 492, 546-551)

1.2. Stosownie do art. 230 ust. 1-3 upwu, Rada Uczelni została powołana uchwałą Senatu z dnia 11 marca 2019 r. na kadencję trwającą od 1 kwietnia 2019 r. do 31 grudnia 2020 r., w sposób określony w uchwale Senatu nr 8/CXXVI/2018 z dnia 17 grudnia 2018 r. w sprawie sposobu powołania pierwszej Rady Uczelni PWSZ w Chełmie.

Na kolejną kadencję (od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2024 r.) Rada powołana została uchwałą Senatu z dnia 16 grudnia 2020 r., zgodnie z § 24 pkt 4 Statutu.

Rada składała się z siedmiu członków (trzech osób reprezentujących wspólnotę Uczelni, trzech spoza tej wspólnoty i Przewodniczącego Rady Samorządu Studentów PWSZ). Odpowiednio w dniach: 13 września 2019 r. i 18 lutego 2021 r. Rada przyjęła regulamin określający tryb jej funkcjonowania, zgodny ze Statutem. Rada realizowała zadania określone w art. 18 upswin. Wynagrodzenia członków Rady ustalone zostały przez Senat, zgodnie z wymogami art. 22 ust. 4 upswin.

(akta kontroli tom I str. 85-92)

1.3. Zgodnie z § 36 Statutu, funkcje kierownicze w Uczelni pełnili Prorektor właściwy do spraw studenckich oraz Kanclerz.

Prorektor został powołany przez Rektora pismem z 1 września 2020 r. po zasięgnięciu opinii Senatu w uzgodnieniu z Uczelnianą Radą Samorządu Studentów, na okres od 1 września 2020 r. do 31 sierpnia 2024 r. Prorektor ds. studenckich jest nauczycielem akademickim, zatrudnionym na tym stanowisku na podstawie umowy o pracę. Kanclerz został zatrudniony po uzyskaniu pozytywnej opinii Senatu, na podstawie umowy o pracę od 27 września 2018 r. na czas nieokreślony oraz powołany przez Rektora¹⁰ do pełnienia funkcji kierowniczej pismem z 1 października 2019 r. Ww. osoby spełniały wymogi określone w art. 32 ust. 2 upswin ustawy.

(akta kontroli tom I str. 93, 133-136)

1.4. Projekt Strategii PWSZ na lata 2019-2025 (dalej: Strategia) został opracowany przez zespół powołany zarządzeniem Rektora z 13 grudnia 2018 r. Projekt został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Uczelni uchwałą nr 1/III/2019 z dnia

⁹ Art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 633).

¹⁰ Na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 6 upswin.

15 października 2019 r. Strategia została przyjęta uchwałą Senatu nr 1/CXXXVI/2019 z dnia 15 października 2019 r.

(akta kontroli tom I str. 94-95)

1.5. Celem Strategii było wskazanie priorytetowych obszarów rozwoju PWSZ ściśle związanych z misją i wizją Uczelni oraz wynikających z uwarunkowań globalnych, europejskich, krajowych i regionalnych. Realizacja Strategii miała przyczynić się do umocnienia pozycji Uczelni jako renomowanego, nowoczesnego, dynamicznego i prężnie rozwijającego się ośrodka akademickiego Polski wschodniej, mogącego konkurować z polskimi i zagranicznymi instytucjami edukacji i nauki. Do głównych celów strategicznych zaliczono: działalność edukacyjną; współdziałanie Uczelni z otoczeniem, w tym z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w zakresie realizacji badań naukowych i prac rozwojowych, propagowania kształcenia przez całe życie oraz aktywizacji społecznej i kulturalnej; rozwój organizacyjny Uczelni. W ramach ww. celów wskazano kierunki służące ich realizacji.

Według Strategii, celem działalności edukacyjnej Uczelni było stworzenie oferty edukacyjnej, zapewniającej najwyższą jakość kształcenia oraz umożliwiającej uzyskiwanie kompetencji i kwalifikacji dostosowanych do potrzeb i oczekiwań współczesnego i przyszłego rynku pracy. Realizacji tego celu miały służyć:

- oferta edukacyjna, poprzez m.in. uruchomienie nowych i doskonalenie istniejących kierunków i specjalności, rozbudowę i utrzymanie funkcjonującej infrastruktury dydaktyczno-laboratoryjnej oraz informatycznej, doskonalenie zaplecza bibliotecznego;
- jakość kształcenia, poprzez m.in. monitorowanie oraz bieżące doskonalenie programów studiów w celu zapewnienia wysokiej efektywności kształcenia, podnoszenie poziomu wiedzy kandydatów na studia poprzez organizowanie kursów doszkalających (m.in. z matematyki i fizyki); podnoszenie kompetencji nauczycieli akademickich i pozostałych pracowników m. in. poprzez finansowanie ich udziału w kursach i szkoleniach;
- umiędzynarodowienie studiów poprzez m.in. opracowanie modułów kształcenia lub programów studiów w języku obcym, zgodnie z zapotrzebowaniem rynku, aktywizacja wymiany studentów i pracowników Uczelni w ramach programu Erasmus+; opracowanie koncepcji wspólnych programów studiów z obecnymi lub przyszłymi partnerami zagranicznymi Uczelni;
- konkurencyjność studentów i absolwentów poprzez m.in. zapewnienie studentom możliwości uzyskiwania dodatkowych kompetencji (kursy i szkolenia w ramach projektów finansowanych ze środków zewnętrznych), zapewnienie wsparcia studentów w formie warsztatów z kształtowania postaw proaktywnych, umiejętności interpersonalnych, zakładania działalności gospodarczej.

W Strategii nie określono mierzalnych wskaźników/mierników początkowych i docelowych ani zasad weryfikacji stopnia realizacji założonych celów. Ocena osiągnięcia planowanych założeń w zakresie edukacji była opisowa.

Rektor wyjaśnił, że upswin nie zawiera definicji strategii uczelni, dając pełną autonomię w zakresie tworzenia tego dokumentu. Strategia obejmuje koncepcję działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia fundamentalnych celów wskazanych w misji Uczelni. Ustawa nie nakłada obowiązku określenia wskaźników/mierników zakładanych celów. Okres realizacji Strategii obejmuje lata 2019-2025, stąd przyjęto weryfikację cząstkową, która umożliwi bieżącą ocenę stopnia osiągnięcia określonych w dokumencie celów. W ramach tej weryfikacji, zgodnie z art. 23 ust. 2 pkt 4 upswin, Rektor składał sprawozdania z realizacji Strategii, które opiniowane były przez Radę Uczelni, a następnie podlegały zatwierdzeniu przez Senat. Ponadto w PANS wykorzystywano inne narzędzia służące

weryfikacji realizacji/osiągnięcia poszczególnych założeń. Np. w ramach Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia ocenie podlegało m.in. monitorowanie programu studiów, weryfikacja zakładanych efektów uczenia się, infrastruktura i zasoby edukacyjne oraz ich doskonalenie.

NIK zauważa, że w pkt II. B. 6. załącznika do komunikatu nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych¹¹ wskazano, że cele i zadania należy określać jasno i w co najmniej rocznej perspektywie. Ich wykonanie należy monitorować za pomocą wyznaczonych mierników. W jednostce nadrzędnej lub nadzorującej należy zapewnić odpowiedni system monitorowania realizacji celów i zadań przez jednostki podległe lub nadzorowane. Zaleca się przeprowadzanie oceny realizacji celów i zadań uwzględniając kryterium oszczędności, efektywności i skuteczności. W komunikacie wskazano ponadto, że standardy stanowią uporządkowany zbiór wskazówek, które osoby odpowiedzialne za funkcjonowanie kontroli zarządczej powinny wykorzystać do tworzenia, oceny i doskonalenia systemów kontroli zarządczej. Wprawdzie stosowanie ww. standardów nie jest obowiązkowe, jednak zdaniem NIK ustalenie ww. wskaźników realizacji celów strategicznych pozwoliłoby na jednoznaczną ocenę założonych celów i stopnia, w jakim podjęte działania (wymieniane w sprawozdaniach z realizacji Strategii) przyczyniają się do ich osiągnięcia.

Sprawozdania Rektora z realizacji Strategii (za okres od 15 października 2019 r. do 15 grudnia 2020 r. oraz od 16 grudnia 2020 r. do 31 grudnia 2021 r.) zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Uczelni i zatwierdzone przez Senat. Zawierały informację o realizacji działań założonych w Strategii jako służących osiągnięciu celów. Wskazano w nich np. uruchomienie nowych specjalności, studiów II stopnia na kierunkach Pielęgniarstwo i Pedagogika, podnoszenie jakości kształcenia i konkurencyjności studentów poprzez m.in. dostosowanie programów studiów do potrzeb rynku i regionu oraz do propozycji zgłaszanych przez studentów i absolwentów¹², zwiększenie kompetencji kadry dydaktycznej poprzez udział w specjalistycznych kursach i szkoleniach. Z możliwości wyjazdu w ramach Programu Erasmus+ skorzystało siedmiu studentów, 23 nauczycieli i 20 pracowników administracyjnych. W 2020 r. Uczelnia znalazła się w gronie 15 publicznych uczelni zawodowych, które najlepiej i najskuteczniej kształcą studentów, przygotowując ich do podjęcia pracy w regionie i w ramach programu Dydaktyczna Inicjatywa Doskonałości została nagrodzona zwiększeniem subwencji o 1 mln zł.

W sprawozdaniu z realizacji Strategii wskazano, że nauczyciele akademicki PANS zdobywali tytuły i stopnie naukowe¹³; byli niejednokrotnie odznaczani, np. przez Prezydenta RP Złotym Medalem za Długoletnią Służbę, Srebrnym Krzyżem Zasługi; zdobywali nagrody w prestiżowych plebiscytach o zasięgu międzynarodowym, np. pierwsza nagroda w konkursie organizowanym przez wydawnictwo Elevator World z USA w kategorii *Elevator, Repairs and Upgrades*, a także lokalnym, organizowanym przez Kurier Lubelski w kategorii *Nauczyciel Akademicki*.

(akta kontroli tom I str. 96-132, tom II str. 472-473)

1.6. W latach akademickich 2018/2019 – 2021/2022 Uczelnia prowadziła kształcenie w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych zgodnie z klasyfikacją ustaloną w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r.

¹¹ Dz. Urz. MF Nr 15 poz. 84.

¹² Wyrażane w badaniach ankietowych studentów oraz badaniach karier zawodowych absolwentów.

¹³ W roku akademickim 2018/2019 czterech nauczycieli uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego, dwóch – doktora; w 2019/2020 trzech uzyskało stopień doktora habilitowanego, w 2020/2021 – trzech uzyskało tytuł profesora, jeden – stopień doktora.

w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych¹⁴. Według stanu na 1 października 2021 r. PANS prowadziła nauczanie w dziedzinach:

- nauk humanistycznych – dyscyplina naukowa: językoznawstwo;
- nauk inżynieryjno-technicznych – dyscypliny: inżynieria lądowa i transport, automatyka, elektronika i elektrotechnika, inżynieria mechaniczna I i II stopnia;
- nauk medycznych i nauk o zdrowiu – dyscyplina: nauki o zdrowiu I i II stopnia;
- nauk rolniczych – dyscypliny: rolnictwo i ogrodnictwo, technologia żywności i żywienia;
- nauk społecznych – dyscypliny: nauki o bezpieczeństwie, nauki o polityce i administracji pedagogika I, II stopnia i jednolite magisterskie;
- nauk ścisłych i przyrodniczych – dyscyplina: matematyka.

(akta kontroli tom I str. 81-84)

1.7. Według stanu na 1 października 2021 r. w PANS funkcjonowały nw. kierunki kształcenia i specjalności:

- Matematyka stosowana I stopnia (od 2001 r.¹⁵), specjalności: Ekonomia matematyczna, Informatyka stosowana;
- Bezpieczeństwo Wewnętrzne I stopnia (od 2018 r.), specjalności: Zarządzanie kryzysowe, Służby mundurowe w systemie bezpieczeństwa publicznego; II stopnia (od 2021 r.), specjalności: Obrona terytorialna, Bezpieczeństwo publiczne;
- Pedagogika I stopnia (od 2007 r.), specjalności: Pedagogika resocjalizacyjna z socjoterapią, Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, Pedagogika szkolna z elementami arteterapii, Animacja społeczno-kulturowa z pedagogiką mediów; II stopnia (od 2017 r.), specjalności: Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z profilaktyką społeczną, Resocjalizacja z interwencją kryzysową, Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna, Pedagogika środowiskowa i praca z rodziną; jednolite studia magisterskie (od 2019 r.), specjalność: Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna;
- Elektrotechnika I stopnia (od 2005 r.), specjalności m.in.: Automatyka przemysłowa i systemy mechatroniczne, Przetwarzanie i użytkowanie energii elektrycznej;
- Budownictwo I stopnia (od 2003 r.), specjalności: Budownictwo ogólne, Drogi i ulice, Instalacje budowlane;
- Mechanika i Budowa Maszyn I stopnia (od 2003 r.), specjalności m.in.: Automatyka i robotyka przemysłowa, Diagnostyka i eksploatacja pojazdów samochodowych, Budowa i eksploatacja obrabiarek sterowanych numerycznie, Mechanika lotnicza, Inżynieria lotnicza ze specjalizacją pilotaż samolotowy, pilotaż śmigłowcowy oraz dyspozytor lotniczy;
- Filologia I stopnia (od 2002 r.), specjalności m.in.: Filologia angielska specjalizacja amerykańistyka, Filologia angielska specjalność translatoryka stosowana, Filologia słowiańska – język rosyjski z językiem ukraińskim, specjalizacja – Ruch graniczny i administracja celna;
- Stosunki Międzynarodowe I stopnia (od 2010 r.), specjalności m.in.: Międzynarodowy wymiar obsługi ruchu granicznego i ochrona granic;
- Dietetyka i żywienie zbiorowe I stopnia (od 2021 r.), specjalności: Dietetyka i doradztwo żywieniowe, Żywnienie zbiorowe;
- Rolnictwo I stopnia (od 2006 r.), specjalności: Agrobiznes, Agroturystyka, Mechanizacja rolnictwa, Towaroznawstwo produktów i surowców rolniczych, Żywnienie człowieka i organizacja wypoczynku;

¹⁴ Dz. U. 2018 r. poz. 1818.

¹⁵ Do 2021 r. kierunek: Matematyka.

- Pielęgniarstwo I stopnia (od 2014 r.), II stopnia (od 2019 r.).

Ww. kierunki studiów miały profil praktyczny. Programy studiów zostały dostosowane do wymogów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów¹⁶.

W okresie objętym kontrolą Uczelnia skierowała do MEN wnioski o utworzenie czterech kierunków studiów.

- Pielęgniarstwo II stopnia (wniosek z 29 kwietnia 2019 r.), Bezpieczeństwo wewnętrzne II stopnia (wniosek z 28 kwietnia 2021 r.) oraz Mechanika i budowa maszyn II stopnia (wniosek z 24 marca 2022 r.). Wnioski zostały pozytywnie zaopiniowane przez Polską Komisję Akredytacyjną (dalej: PKA) i MEN wyraził zgodę na utworzenie tych kierunków;
- Dietetyka i żywienie zbiorowe I stopnia (wnioski z 30 marca 2020 r. i 31 marca 2021 r.). Uchwałą z 16 lipca 2020 r. PKA negatywnie zaopiniowała wniosek z 30 marca 2020 r. z powodu niespełnienia warunków prowadzenia studiów na tym kierunku¹⁷. Decyzją MEN z 7 sierpnia 2020 r., na wniosek Uczelni, postępowanie w sprawie wydania pozwolenia na utworzenie tego kierunku studiów zostało umorzone. Kolejny wniosek o utworzenie kierunku (z 31 marca 2021 r.) został pozytywnie zaopiniowany przez PKA uchwałą z 22 lipca 2021 r. i w dniu 29 lipca 2021 r. MEN wyraził zgodę utworzenie kierunku.

W uzasadnieniach wniosków skierowanych do MEN o nadanie Uczelni uprawnień do prowadzenia nowych kierunków wskazano, że ich uruchomienie wynika z misji Uczelni i jej strategicznych celów rozwoju, odpowiada także oczekiwaniom edukacyjnym lokalnej społeczności i prognozom zapotrzebowania na rynku pracy, co potwierdzało zainteresowanie tymi kierunkami. Uruchomienie kierunków II stopnia pozwoliło na rozszerzenie możliwości edukacyjnych studiującej już młodzieży. W uzasadnieniu wskazano ponadto, że PANS to jedyna uczelnia na terenie dawnego województwa chełmskiego, która umożliwia młodzieży nieodpłatne zdobycie wyższego wykształcenia, a badanie losów absolwentów tego kierunku wykazało, że niemal wszyscy pracują w zawodzie, głównie na terenie województwa lubelskiego.

(akta kontroli tom I str. 81-84, 137-174)

1.8. Zakres i formy oddziaływania na lokalny i regionalny rynek pracy oraz rozwój lokalnej społeczności zostały określone m.in. w Strategii Uczelni na lata 2019-2025, jako wzmocnienie pozycji PANS w mieście, regionie i kraju jako ważnego ośrodka edukacyjnego, naukowego, społecznego i kulturalnego Polski Wschodniej. Działania podjęte w ramach tego celu obejmowały w szczególności:

- współpracę, pomimo trudności spowodowanych pandemią koronawirusa, z 10 uczelniami oraz sześcioma towarzystwami kultury polskiej na Ukrainie;
- współpracę m.in. z Lot AMS, Politechniką Rzeszowską i Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach, Warter Fuels, Targami Lublin S.A. oraz 2 Lubelską Brygadą Obrony Terytorialnej;
- organizację i udział w konferencjach naukowych¹⁸, wydanie nowych pozycji książkowych¹⁹, wspólne wydawnictwa, projekty, wyjazdy partnerskie do

¹⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 661, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie studiów.

¹⁷ Tj. warunków wynikających z art. 73 ust. 1 upswin i § 5 rozporządzenia w sprawie studiów, niewystarczających zasobów bibliotecznych, a także konieczności korekty programu studiów.

¹⁸ W roku akademickim 2019/2020 m.in.: IV Konferencja naukowa „Nauka i praktyka – rolnictwo różne spojrzenia”, Konferencja naukowo-metodyczna „Ku edukacji przyszłości – przez teorię do praktyki”, w roku 2020/2021 m.in. I Ogólnopolska Konferencja „Kształcenie i Szkolenie Kadr w Systemie Bezpieczeństwa”, Międzynarodowe sympozjum „Ukraina i Polska, przeszłość, teraźniejszość, perspektywy”, Międzynarodowa Studencka Konferencja Naukowa „Orientacje badawcze i ich adekwatność do współczesnych wyzwań – dorobek i perspektywy rozwojowe Katedry Pedagogiki PWSZ”.

¹⁹ W okresie od października 2019 r. do września 2021 r. wydano 16 pozycji książkowych.

uniwersytetów, udział w uroczystościach uczelni ukraińskich i Festiwalu Kultury Polskiej w Winnicy;

- prowadzenie 13 badań w roku 2019/2020 i 28 w roku 2020/2021 na rzecz przedsiębiorców i instytucji, realizowanych w Centrum Studiów Inżynierskich (dalej: CSI) oraz Dziale Współpracy z Przemysłem PANS;
- zapoznanie uczniów pochodzenia ukraińskiego, uczących się w chełmskich i włodawskich szkołach średnich, z ofertą edukacyjną, stypendialną i omówienie spraw związanych z legalizacją pobytu, prawami i obowiązkami cudzoziemców;
- wspieranie materialne studentów (np. stypendia socjalne, stypendia Rektora);
- współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego, np. w 2020 r. podpisano list intencyjny w sprawie utworzenia i rozwoju Lubelskiego Okręgu Przemysłu Rolno-Spożywczego celem budowania warunków systematycznej poprawy jakości życia mieszkańców i trwałej przewagi konkurencyjnej podmiotów w regionie. W marcu 2021 r. Uczelnia zawarła porozumienie ze Starostwem Powiatowym we Włodawie w sprawie realizacji projektu związanego z budową zewnętrznego Parku Fizyki z planetarium we Włodawie. W sierpniu 2021 r. na terenie PANS (CSI) odbyła się IV edycja Targów *Granice* pod patronatem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Obrony Narodowej, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Szefa Krajowej Administracji Skarbowej oraz innych służb i agend państwowych, związanych z ochroną granic.

W sprawozdaniu z realizacji Strategii wskazano, że pracownicy Uczelni wraz ze studentami zrzeszonymi w kołach naukowych angażowali się w różnego rodzaju działalność o charakterze kulturalnym, naukowym, społecznym, charytatywnym. Organizowano m.in. seminaria np. *Polska Niepodległa – Kto o nią walczył?*; sympozja naukowe np. z okazji 627 rocznicy nadania prawa miejskiego magdeburzkiego miastu Chełm; konferencje, wykłady, warsztaty, wystawy np. kompozycji bożonarodzeniowych. Uczelnia włączyła się także w ogólnoswiatową akcję na rzecz praw człowieka zainicjonowaną przez Amnesty International, poprzez organizację i przeprowadzenie Maratonu Pisania Listów. Działania na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych prowadzono m.in. poprzez organizację w okresie wakacyjnym w 2019 r. nad jeziorem Białym w Okunince punktu pierwszej pomocy przedmedycznej i popularyzację zdrowego stylu życia.

(akta kontroli tom I str. 96-117, 119-131, 287-350)

1.9. Na podstawie analizy Barometru zawodów dla powiatu chełmskiego i miasta Chełm z lat 2019-2021 ustalono, że kierunki kształcenia w PANS w większości przypadków odpowiadały potrzebom lokalnego rynku pracy. Wśród deficytowych znalazły się zawody związane z ofertą edukacyjną Uczelni, jak np. pielęgniarka i położna, nauczyciel języka angielskiego, inżynier budowy, geodeta, projektant i administrator baz danych, programista, grafik komputerowy, inspektor nadzoru budowlanego, mechanik pojazdów samochodowych, elektryk, elektryk, technolog robót wykończeniowych, operator obrabiarek skrawających. Nie prowadzono kształcenia m.in. w deficytowym zawodzie ratownika medycznego. Wśród nadwyżkowych znalazły się m.in. zawody pedagoga oraz specjalisty technologii żywności i żywienia, rolnictwa i leśnictwa.

Kanclerz wyjaśnił, że PANS analizowała potrzeby lokalnego rynku pracy uwzględniając dane pochodzące z powiatowych urzędów pracy województwa lubelskiego oraz ogólnopolskich i regionalnych raportów dotyczących zapotrzebowań zgłaszanych przez pracodawców. Badano tendencje w zawodach deficytowych/nadwyżkowych z lat poprzedzających decyzję o uruchomieniu nowych kierunków/specjalności. Z przeprowadzonych przez pracowników Uczelni analiz wynikało, że kierunek Dietetyka będzie mieć tendencję wzrostową z uwagi na

wyzwania społeczne związane z nadwagą i otyłością, a co za tym idzie zapotrzebowaniem na specjalistów-dietetyków, których profesja różni się od zawodu uważanego lokalnie za nadwyżkowy, tj. technologa żywności i żywienia. Ponadto Dietetyka i żywienie zbiorowe jest kierunkiem inżynierskim, a PANS jest jedyną uczelnią w Polsce, której absolwenci uzyskują tytuł inżyniera a nie licencjata. Aktualnie w Uczelni w oparciu o analizy trendów rynkowych, trwają prace nad przygotowaniem koncepcji kształcenia na kierunkach Położnictwo i Ratownictwo medyczne, których uruchomienie planuje się od 1 października 2024 r.

Współpraca Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia polegała m.in. na organizacji praktyk zawodowych, angażowaniu pracodawców w budowanie oferty dydaktycznej, rozwijaniu programów studiów w oparciu o aktualne potrzeby rynku pracy.

W ramach analizy potrzeb rynku pracy Uczelnia kierowała do przedsiębiorców działających na terenie województwa lubelskiego (interesariuszy zewnętrznych współpracujących z PANS) ankiety, które pozwalały na poznanie opinii potencjalnych pracodawców na temat programów studiów, celowości kształcenia na kierunkach i specjalnościach, przygotowania zawodowego studentów do podjęcia pracy oraz ocenę prowadzonych zajęć praktycznych pod względem ilości realizowanych godzin. Organizowano także spotkania pracowników poszczególnych katedr z interesariuszami zewnętrznymi w sprawie organizacji praktyk studenckich, programów kształcenia i ich ewentualnych zmian. Przedsiębiorcy zgłaszali sugestie co do zwiększenia liczby godzin zajęć praktycznych, utworzenia nowych specjalności, uznawanych za przyszłościowe i zwiększających szanse studentów na rynku pracy, kształcenia w zawodach deficytowych (pracownicy budowlani, inżynierowie budownictwa). Wyniki tych działań zostały wykorzystane w kształtowaniu oferty edukacyjnej Uczelni.

Współpraca z podmiotami zewnętrznymi prowadzona przez Centrum Lotnicze Uczelni umożliwiała realizację praktyk zawodowych. Linie lotnicze przeprowadzały proces rekrutacyjny na terenie Uczelni, dając zatrudnienie studentom PANS jeszcze w trakcie nauki. Studenci i absolwenci uczestniczyli także w zawodach organizowanych przez firmy, brali udział w procesach rekrutacji na stanowiska mechanika lotniczego, znajdując zatrudnienie u różnych przewoźników.

W 2019 r. PWSZ została sygnatariuszem Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni.

(akta kontroli tom I str. 272, tom II str. 429-437, 520-523, 525)

1.10. W okresie objętym kontrolą w Uczelni nie zlikwidowano żadnego z kierunków studiów. W 2020 r. na kierunku Pedagogika II stopnia zaprzestano kształcenia na specjalnościach: Bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe oraz Resocjalizacja.

Kanclerz wyjaśnił, że likwidacja specjalności Resocjalizacja wynikała z braku zainteresowania studentów (specjalność nie została uruchomiona od chwili włączenia jej do oferty Uczelni). Bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe zostało wyłączone z kierunku Pedagogika II stopnia, po otrzymaniu uprawnień do prowadzenia studiów II stopnia na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne, w ramach którego uruchomiono dwie specjalności, tj. Bezpieczeństwo publiczne i Obrona terytorialna.

(akta kontroli tom I str. 82-84, tom II str. 542)

1.11. W latach 2019-2022 (do 30 czerwca) Uczelnia nie prowadziła studiów wspólnych z inną uczelnią, we współpracy z organem nadającym uprawnienie do wykonywania zawodu, organizacją społeczną lub organem samorządu oraz studiów dualnych. Kanclerz wyjaśnił, że w 2018 r. Uczelnia pozyskała środki unijne na realizację projektu „Studia dualne w PWSZ w Chełmie”. Projekt wynikał z potrzeby

zaspokojenia: luk kompetencyjnych absolwentów Uczelni na lokalnym i regionalnym rynku pracy, a także kierunków działalności regionalnych firm i potrzeb identyfikowanych przez potencjalnych pracodawców. Projekt zakładał modyfikację kierunków: Mechanika i budowa maszyn (specjalność Obrabiarki sterowane numerycznie) oraz Pedagogika (specjalność Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza), poprzez udział podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego w opracowaniu programu i planów studiów, prowadzenie przez pracowników podmiotów gospodarczych zajęć laboratoryjnych ze studentami w środowisku pracy oraz realizację staży. Pomimo starań Uczelni, tj. kampanii informacyjno-promocyjnej na stronie internetowej PANS, licznych spotkań informacyjnych ze studentami, spotkań w grupkach projektowych, na zajęciach laboratoryjnych i ćwiczeniach, indywidualnych rozmów z koordynatorem projektu, nie udało się zrekrutować zaplanowanej liczby uczestników i rozpocząć studiów, w związku z czym umowa na realizację projektu została rozwiązana.

(akta kontroli tom II str. 467-468)

1.12. Zgodnie z § 37 Regulaminu organizacyjnego PANS, monitorowanie losów zawodowych absolwentów należało do zadań Biura Karier „Żak”. Monitoring prowadzono w formie badań ankietowych (papierowych i elektronicznych) wśród absolwentów każdego z kierunków. Ankiety dostępne były także na stronie internetowej Biura. Badanie prowadzono każdego roku. Ankiety wypełniało ok. 42-43% absolwentów, najwięcej na kierunku Pielęgniarstwo (w 2021 r. 95% absolwentów) i Matematyka (w 2019 r. 90%, w 2020 r. 80%), a najmniej na kierunku Elektrotechnika (w 2020 r. – jeden absolwent, tj. 9,1%), Mechanika i Budowa Maszyn (w 2021 r. trzech absolwentów, tj. 3,2%).

Kanclerz wyjaśnił, że Biuro Karier „Żak” prowadzi akcję informacyjną wśród studentów na ostatnim roku studiów w celu zachęcenia do udziału w badaniu losów absolwentów. Losy absolwentów monitorowano także w drodze kontaktów prywatnych oraz analizowano dane z ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych. W maju 2022 r. podjęto kolejne badanie losów absolwentów po trzech i pięciu latach od zakończenia studiów w formie ankiety elektronicznej dostępnej na stronie Biura. Prowadzona jest również akcja promocyjna zachęcająca do udziału w badaniu za pośrednictwem Internetu.

Wyniki badania nie wskazywały na konieczność wprowadzenia zmian w ofercie edukacyjnej Uczelni. Respondenci potwierdzili, że są zadowoleni z ukończonych studiów. Ok. 60-70% wskazało na wyższy niż się spodziewano lub spełniony poziom oczekiwań w zakresie kształcenia, 69-86% oceniło zdobytą wiedzę jako przydatną i bardzo przydatną, 77-81% określiło praktyczne, a 78-89% teoretyczne przygotowanie do wymogów na obecnym rynku pracy na poziomie wysokim lub średnim. Zatrudnienie podjęło od 31,8% do 49,2% absolwentów, a ponad 60% deklaroowało chęć dalszej nauki.

(akta kontroli tom I str. 179-195, tom II str. 474-482)

1.13. Według wyjaśnienia Kanclerza, Uczelnia pozyskiwała opinie pracodawców zatrudniających absolwentów PANS w sprawie poziomu przygotowania zawodowego w drodze kontaktów nieformalnych, a także przy okazji konferencji, debat, seminariów, spotkań rekrutacyjnych, promocyjno-informacyjnych, organizowanych m.in. na prośbę pracodawców przez Biuro Karier „Żak” dla studentów i absolwentów. Informacje w tym zakresie były pozyskiwane również przez pracowników dydaktycznych i administracyjnych, których specyfika zadań służbowych implikowała kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wielu nauczycieli akademickich prowadziło działalność biznesową i również dostarczało przedmiotowej wiedzy.

Uczelnia na bieżąco współpracowała (na podstawie zawartych umów i porozumień²⁰) z pracodawcami występującymi w roli interesariuszy zewnętrznych na poszczególnych kierunkach studiów, którzy wypowiadali się na forum właściwych komisji ds. jakości kształcenia na temat przygotowania absolwentów, deficytowych kompetencji i umiejętności. Biuro Karier utrzymywało nieformalne kontakty z organizacjami pracodawców²¹ oraz instytucjami rynku pracy. Uczelnia korzystała z ogólnodostępnych, ogólnopolskich i wojewódzkich raportów i analiz podmiotów działających w zakresie rynku pracy (np. powiatowych urzędów pracy, Polskiej Agencji Rozwoju Przemysłu, instytutów badawczych i naukowych, MEN) na temat oczekiwań i potrzeb pracodawców, poszukiwanych kompetencji i umiejętności, luk kompetencyjnych pracowników oraz stopnia przygotowania zawodowego absolwentów. Kanclerz wskazał, że liczna grupa absolwentów PANS znalazła zatrudnienie w placówkach medycznych w regionie (kierunek Pielęgniarstwo), w podmiotach prowadzących działalność produkcyjną, projektową, czy wykonawczą (kierunki techniczne), edukacyjno-oświatową (Pedagogika, Matematyka, Filologia), w zakresie handlu i współpracy międzynarodowej oraz bezpieczeństwa (Stosunki międzynarodowe, Bezpieczeństwo wewnętrzne).

(akta kontroli tom I str. 267, 295, 327, tom II str. 518-519)

1.14. W okresie objętym kontrolą liczba pracowników Uczelni niebędących nauczycielami akademickimi kształtowała się na podobnym poziomie i według stanu na koniec 2018 r., 2019 r., 2020 r. i 2021 r. wynosiła odpowiednio: 189, 196, 193, 192 (w tym 15, 14, 10 i 11 osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy). Ponad 70% (138 osób w 2018 r. i 139 w pozostałych latach) stanowili pracownicy ekonomiczni, administracyjni i obsługi.

(akta kontroli tom I str. 196-198)

1.15. Według stanu na 31 grudnia 2018 r., 2019 r., 2020 r. i 2021 r. liczba nauczycieli akademickich PANS wynosiła odpowiednio 192, 202, 222, 265, z tego dla ponad 55% Uczelnia była podstawowym miejscem pracy (109, 113, 135, 146).

W latach 2019-2021 zwiększyła się m.in. liczba profesorów i profesorów PANS (z 36 do 46), asystentów (z 46 do 61), instruktorów (z 12 do 54). W 2020 r., w związku ze zmianą Statutu, utworzono stanowisko adiunkta (80 osób w 2020 r. i 84 w 2021 r.).

(akta kontroli tom I str. 201)

1.16. Według stanu na 6 czerwca 2022 r. PANS zatrudniała na umowę o pracę 284 nauczycieli akademickich, z tego 197 w pełnym wymiarze czasu pracy. Ok. 65% (tj. 128 osób) zatrudnionych w pełnym wymiarze nie posiadało dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy i nie prowadziło działalności gospodarczej (m.in. 11 profesorów i profesorów PANS, 29 asystentów i 29 instruktorów, 46 adiunktów). Uczelnia była dodatkowym miejscem pracy dla 135 nauczycieli, w tym 87 zatrudnionych w niepełnym wymiarze. Wieloletowość²² w PANS kształtowała się na poziomie wynoszącym 1,06% (trzy osoby).

Analiza 30 umów o pracę wykazała, że zgodnie z art. 120 i 125 ust. 1 i 4 upswin, wskazywano w nich, czy Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy nauczyciela, a dodatkowe zatrudnienie podejmowano za zgodą Rektora/ Rady Uczelni.

(akta kontroli tom I str. 199, 202-204)

²⁰ Analiza umów i porozumień o współpracy zawartych z interesariuszami wykazała, że ustalono w nich m.in. zasady współpracy w zakresie działalności szkoleniowo-edukacyjnej, naukowo-badawczej, informacyjnej i kulturalnej.

²¹ Np. Lubelski Klub Biznesu, Pracodawcy Ziemi Lubelskiej.

²² Ustalona jako stosunek nauczycieli zatrudnionych na więcej niż jednym etacie do łącznej liczby nauczycieli akademickich.

1.17. Badanie dokumentacji zatrudnienia 30 nauczycieli akademickich (tj. 10,6% zatrudnionych w PANS)²³ wykazało, że spełniali oni wymagania określone w art. 113 upswin oraz złożyli stosowne oświadczenia w tym zakresie.

(akta kontroli tom I str. 203-204)

1.18. Zasady dokonywania okresowej oceny nauczycieli akademickich za okres 2016-2021 zostały określone w zarządzeniu nr 87/2021 Rektora PWSZ z dnia 29 września 2021 r. W § 4 tego zarządzenia wskazano, że ocena za okres od dnia ostatniej oceny do 30 września 2018 r. dokonywana jest z uwzględnieniem kryteriów określonych w zarządzeniu nr 65/2017 Rektora z dnia 20 grudnia 2017 r. Zarządzeniem nr 90/2018 z 31 grudnia 2018 r. Rektor ustalił, że za okres od wejścia w życie upswin do końca okresu podlegającego ocenie, oceny dokonuje się zgodnie z dotychczas obowiązującymi kryteriami, z tym że w ramach oceny nie uwzględnia się informacji o stanie zawansowania rozprawy doktorskiej/ habilitacyjnej. Zarządzeniem nr 77/2021 z dnia 27 września 2021 r. Rektor określił kryteria, tryb i podmiot dokonujący oceny okresowej nauczycieli akademickich za okres od 1 października 2021 r. do 30 września 2025 r.

Ocenie za lata 2016-2021 podlegało 225 pracowników, oceniono 221, termin dokonania oceny pozostałych, z powodu absencji, został przedłużony na podstawie § 1 ust. 3 ww. zarządzenia nr 87/2021. Badanie arkuszy ocen 59 nauczycieli (26,7%) wykazało, że oceny zostały przeprowadzone terminowo (do końca 2021 r.) i zgodnie z regulacjami wewnętrznymi.

(akta kontroli tom I str. 205-223)

1.19. W okresie objętym kontrolą Uczelnia uzyskała pozytywne opinie PKA dla nw. kierunków:

- Mechanika i budowa maszyn, uchwałą nr 110/2021 z 25 lutego 2021 r. Prezydium PKA uznało, że wszystkie kryteria oceny programowej zostały spełnione. Termin następnej oceny określono na rok akademicki 2026/2027;
- Pedagogika, uchwałą nr 545/2022 z 7 lipca 2022 r. Prezydium PKA uznało, że wymagane kryteria zostały spełnione. Termin następnej oceny wyznaczono na rok akademicki 2027/2028;
- Stosunki międzynarodowe, uchwałą nr 625/2021 z 8 lipca 2021 r. Prezydium PKA wydało ocenę pozytywną z okresem obowiązywania skróconym do dwóch lat, z powodu częściowego spełnienia kryteriów. Wskazano, że w zakresie kryterium nr 3²⁴ w Uczelni nie określono wymagań związanych z procesem dyplomowania uwzględniających w pełni specyfikę dyscypliny nauki o polityce i administracji (tematyka prac, stosowana metodologia, ogólnikowe recenzje). W zakresie kryterium nr 10²⁵ stwierdzono, że system zapewnienia jakości nie był w pełni skuteczny w odniesieniu do procesu dyplomowania (brak formalnego zatwierdzania tematów prac). Termin na realizację zaleceń ustalono do końca roku akademickiego 2021/2022. W ramach realizacji zaleceń wydane zostały zarządzenia nr 5/2021 Dyrektora Instytutu Neofilologii PANS z dnia 7 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych zasad dyplomowania na kierunku Stosunki międzynarodowe oraz zarządzenie nr 89/2021 Rektora z dnia 29 września 2021 r. w sprawie procesu dyplomowania w PWSZ, uwzględniające uwagi PKA. Wdrożono działania projakościowe zapobiegające powstawaniu nieprawidłowości, m.in. zwiększono liczbę seminariów, przeprowadzono

²³ Tj. dwóch profesorów, jeden docent, 10 adiunktów, jeden wykładowca, ośmiu asystentów, sześciu instruktorów, dwóch lektorów.

²⁴ Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie.

²⁵ Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów.

szkolenia w temacie sporządzania recenzji prac dyplomowych, zapewniono opiniowanie tematów prac dyplomowych.'

- Matematyka I stopnia, uchwałą nr 1097/2021 z 18 listopada 2021 r. Prezydium PKA wydało ocenę pozytywną z okresem obowiązywania skróconym do dwóch lat. Wskazano, że częściowo spełnione zostały kryteria: nr 1²⁶ (zarzucono m.in. niewłaściwe przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych), nr 2²⁷ (m.in. treści programowe znacznie wykraczają poza zakres dyscypliny matematyka, pomijają praktyczne kształcenie w zakresie analizy zespolonej i jej zastosowań), nr 3 (m.in. niewłaściwa ocena prac dyplomowych), nr 10 (m.in. brak specyficznych efektów uczenia się; zaplanowanie stosowania tych samych metod w programach studiów niestacjonarnych i stacjonarnych). Termin wykonania zaleceń został wyznaczony do końca roku akademickiego 2022/2023. W ramach realizacji zaleceń do września 2022 r. m.in. uzyskano zgodę MEN na zmianę nazwy kierunku, wprowadzono zmiany w programie studiów, uzupełniono kierunkowe efekty uczenia i sylabusy, wprowadzono szczegółowe zasady dyplomowania.

Decyzją nr 53/V/2021 Ministra Zdrowia z 14 lipca 2021 r. została udzielona PWSZ akredytacja na prowadzenie studiów na kierunku Pielęgniarstwo I stopnia na okres 5 lat. Uczelnia spełniła wymagane kryteria oceny standardów kształcenia na ww. kierunku.

Uchwałami nr 1/CXLV/2020 z 28 września 2020 r. i nr 1/CLIV/2021 z 27 września 2021 r. Senat PANS, na podstawie rocznych sprawozdań przedłożonych przez Rektora, pozytywnie ocenił funkcjonowanie Uczelni w latach 2019/2020 i 2020/2021.
(akta kontroli tom I str. 224-350)

1.20. W latach 2019-2022 audytor wewnętrzny zatrudniony w Uczelni przeprowadził ogółem dziewięć zadań audytowych. W 2019 r. m.in. dokonał oceny stopnia wdrożenia PWSZ do przepisów upswin (nie stwierdził nieprawidłowości). Pozostałe zadania realizowane przez audytora dotyczyły m.in. oceny: zapewnienia wymagań bezpieczeństwa dla systemów teleinformatycznych, prowadzenia i korzystania z Domu Studenckiego, monitoringu wizyjnego obiektów PANS.
(akta kontroli tom I str. 351)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności PANS w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Uczelnia dostosowała swoją organizację do wymogów upswin i realizowała obowiązkowe zadania wyznaczone dla uczelni zawodowych. W Statucie określono zasady jej organizacji i funkcjonowania, nadano regulamin organizacyjny oraz powołano Radę Uczelni. Kształcenie prowadzono na kierunkach, poziomach i profilach określonych w decyzjach MEN oraz w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych zgodnie z ustaloną klasyfikacją. Kierunki studiów odpowiadały potrzebom lokalnego rynku pracy, a programy studiów dostosowano do wymogów rozporządzenia w sprawie studiów. Uczelnia współpracowała z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia, m.in. poprzez organizację praktyk zawodowych i angażowanie pracodawców w budowanie oferty dydaktycznej. Prowadziła promocję oraz monitoring karier absolwentów. W Strategii PWSZ na lata 2019-2025 nie zostały określone ilościowe wskaźniki realizacji poszczególnych celów, w tym ich wartości docelowe, a ocena osiągnięcia planowanych założeń była opisowa.

²⁶ Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się.

²⁷ Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.

2. Zapewnienie bazy naukowo-dydaktycznej dla realizacji kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów

Opis stanu faktycznego

2.1. W badanym okresie liczba studentów przyjętych na studia w PANS zwiększyła się z 688 do 801, tj. o 16,4%. Na studia pierwszego stopnia przyjęto 587 osób w roku akademickim 2018/2019, 610 w roku 2019/2020, 582 w roku 2020/2021 i 592 w roku 2021/2022; na studia drugiego stopnia odpowiednio: 101, 107, 233 i 189; na jednolite studia magisterskie (prowadzone od roku 2019/2020) odpowiednio: 23, 18 i 20.

W roku 2021/2022 największy wzrost liczby przyjętych w porównaniu do roku 2017/2018 wystąpił na kierunku Pielęgniarstwo I stopnia (o 60 osób, tj. o 88,2%), zmniejszyła się liczba przyjętych głównie na kierunkach Mechanika i budowa maszyn (o 66 osób, tj. o 28,4%), Filologia (o 14 osób, tj. o 28%) i Pedagogika II stopnia (o 51 osób, tj. o 49,5%). W roku 2021/2022 na kierunki uruchomione w latach objętych kontrolą przyjęto 246 osób.

W roku akademickim 2018/2019 liczba przyjętych na studia była o 6,5% większa niż w roku 2017/2018. Na zwiększenie liczby studentów Uczelnia uzyskała zgodę MEN. Limity miejsc na poszczególnych kierunkach zostały ustalone uchwałami Senatu (na lata 2018/2019 i 2019/2020) i zarządzeniami Rektora (na lata 2020/2021 i 2021/2022). W uchwałach Senatu zawarto upoważnienie dla Rektora do zmiany liczby miejsc w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Z uwagi na większe zainteresowanie m.in. kierunkiem Pedagogika I i II stopnia w 2018/2019, Pielęgniarstwem I stopnia w 2019/2020, Bezpieczeństwem wewnętrznym I stopnia w 2020/2021 i 2021/2022, Rektor zwiększył limity miejsc na tych kierunkach. Do dyrektorów instytutów PANS zostały skierowane pisma wprowadzające ww. zmiany.

(akta kontroli tom I str. 203-204, 352-374)

2.2. Liczba studentów PANS systematycznie wzrastała i wynosiła 1650 w roku akademickim 2018/2019; 1688 w roku 2019/2020, 1890 w roku 2020/2021 i 1936 w roku 2021/2022, w tym: na studiach I stopnia odpowiednio: 1468, 1486, 1530 i 1519, II stopnia odpowiednio: 182, 179, 323 i 371 oraz na jednolitych studiach magisterskich (prowadzonych od roku 2019/2020) 23, 37 i 46.

Największy wzrost liczby studentów wystąpił na kierunkach: Bezpieczeństwo wewnętrzne I stopnia (o 123 osoby, tj. o 372,7%) i Pielęgniarstwo I stopnia (o 130 osób, tj. o 70,3%), co związane było z uruchomieniem studiów II stopnia na tych kierunkach. Zmniejszyła się liczba studentów na kierunkach: Stosunki międzynarodowe (o 63 studentów), Rolnictwo (o 38) i Matematyka (o 36). Na pozostałych kierunkach kształcenia nie wystąpiły znaczące różnice w liczbie studentów.

Kanclerz wyjaśnił, że powodem mniejszego zainteresowania ww. kierunkami były m.in.: spadek zainteresowania naukami politycznymi i przekierowanie uwagi w stronę nauk o bezpieczeństwie, sytuacja w rolnictwie (powstanie dużych gospodarstw rolnych, automatyzacja prac, sytuacja ekonomiczna na rynku produktów i usług rolniczych), mniejsza popularność zawodu nauczyciela matematyki oraz pandemia COVID-19 i konieczność nauki zdalnej. W celu zatrzymania tendencji spadkowej prowadzono działania promocyjne, w tym konkursy, warsztaty, dni otwarte, utworzono nowe specjalności (np. Zarządzanie bezpieczeństwem narodowym na kierunku Stosunki międzynarodowe), na kierunku Rolnictwo dostosowano plan studiów do oczekiwań studenta i rynku pracy, zmieniono nazwę kierunku Matematyka na Matematyka stosowana w celu wyeksponowania nowoczesnego zastosowania przedmiotu.

(akta kontroli tom I str. 375-278, tom II str. 493-495)

2.3. W latach akademickich 2018/2019-2021/2022 Uczelnia nie prowadziła studiów w trybie niestacjonarnym. Kanclerz wyjaśnił, że prowadzono nabór na poszczególnych kierunkach, jednak pomimo akcji promocyjnej w mediach, na bilbordach i w Internecie nie było wystarczającej liczby kandydatów do otwarcia studiów w trybie niestacjonarnym.

W roku 2019/2020 w trybie niestacjonarnym studiowało dwóch studentów (na kierunkach: Budownictwo i Stosunki międzynarodowe). Były to osoby skreślone z listy studentów przed 1 października 2015 r. z powodu niezłożenia w terminie pracy dyplomowej. Na podstawie § 74 ust. 1 Regulaminu studiów w PWSZ osoby te wznowiły studia w celu przystąpienia do obrony pracy dyplomowej.

(akta kontroli tom II str. 489)

2.4. Liczba absolwentów w roku akademickim 2018/2019 wyniosła 334, w roku 2019/2020 – 284, w roku 2020/2021 – 355, w roku 2021/2022 – 321. Tytuł inżyniera uzyskało odpowiednio: 101, 109, 136 i 55 studentów, licencjata – 165, 132, 156 i 171, magistra – 68, 43, 63 i 95. Wskaźnik liczby absolwentów PANS do liczby słuchaczy z dnia rozpoczęcia studiów wynosił 51% w roku akademickim 2018/2019, 50,8% w 2019/2020 i 46,8% w 2020/2021.

Z listy studentów skreślono 295 osób w roku 2018/2019, 266 w 2019/2020, 354 w 2020/2021 oraz 374 w 2021/2022, głównie studentów pierwszego roku (odpowiednio: 217, 205, 259 i 275 osób), z nauki zrezygnowało: dziewięć, 68, 51, 81 osób (w tym odpowiednio: ośmiu, 52, 44 i 65 studentów pierwszego roku). Powodem skreślenia z listy studentów było głównie niezaliczenie semestru, a także niepodjęcie studiów i niezłożenie w terminie pracy dyplomowej. Najwięcej skreśleń z listy studentów i rezygnacji wystąpiło na kierunku Mechanika i budowa maszyn.

(akta kontroli tom I str. 379-382, tom II str. 496-506)

2.5. Wartość środków trwałych, znajdujących się na stanie Uczelni, w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2022 r. zwiększyła się o 22,9% (z 179 943 tys. zł do 221 091 tys. zł). Sprzedano środki trwałe o wartości 292 tys. zł²⁸ (0,2% ogólnej wartości środków trwałych). W wyniku zakupów i modernizacji wartość środków trwałych zwiększyła się o 57 687 tys. zł (o 32,1%), w tym: w 2019 r. o 15 029 tys. zł, w 2020 r. o 15 756 tys. zł, w 2021 r. o 25 166 tys. zł i w I półroczu 2022 r. o 1736 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 383)

2.6. Według stanu na dzień 30 czerwca 2022 r. Uczelnia prowadziła działalność w trzech kompleksach budynków, obejmujących 14 obiektów. Dysponowała m.in.: 60 salami wykładowymi, 22 salami laboratoryjnymi i 22 pracowniami specjalistycznymi, salą gimnastyczną, biblioteką. Uczelnia posiadała m.in. własne lotnisko w Deputyczach Królewskich wraz z drogami kołowania i pasem startowym o sztucznej nawierzchni oraz lądowiskiem dla helikopterów, Centrum Studiów Inżynierskich, Monoprofilowe Centrum Symulacji Medycznej, Dom Studencki.

(akta kontroli tom I str. 384-388)

2.7. Na zlecenie NIK, PSP przeprowadziła kontrolę zapewnienia ochrony przeciwpożarowej w zakresie określonym w art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej²⁹ w kompleksie sześciu budynków Uczelni przy ul. Pocztovej 52 i 54 w Chełmie. W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające m.in. na braku lub niedostatecznej wydajności hydrantów, nieprawidłowym usytuowaniu zaworów, braku drożności drogi pożarowej, niezawarcie w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego wszystkich wymaganych elementów. Kanclerz wyjaśnił, że aktualnie wykonywana jest dokumentacja

²⁸ Środki transportu w 2019 r.

²⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 869, ze zm.

budowlana (inwentaryzacja) przez osoby posiadające uprawnienia. Zawiadomieniem z 12 października 2022 r. PSP wszczął postępowanie administracyjne w sprawie nakazania usunięcia uchybień w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

W pozostałych kompleksach budynków kontrole przestrzegania wymogów ppoż. przeprowadzone były przez PSP w latach 2018-2021. W ich wyniku nie prowadzono postępowania administracyjnego oraz egzekucyjnego, stwierdzone nieprawidłowości (np. nieoznakowanie zgodnie z Polską Normą drzwi p.poż, przycisków) zostały usunięte w trakcie kontroli PSP. W trakcie oględzin przeprowadzonych przez NIK w ww. kompleksach budynków nie stwierdzono nieprawidłowości w ww. zakresie.

Kontrole przeprowadzone na zlecenie NIK przez PINB w zakresie utrzymania obiektów budowlanych we właściwym stanie technicznym oraz wywiązywania się z obowiązków nałożonych na właścicieli i zarządców wynikających z art. 62-64 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³⁰, wykazały, że budynki PANS były utrzymywane w należyłym stanie technicznym i estetycznym oraz wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niespełnienia warunków technicznych łazienki dla niepełnosprawnych w jednym budynku, nieprzeprowadzenia okresowej kontroli co najmniej raz na pięć lat w trzech obiektach w Ośrodku Kształcenia Lotniczego PANS (dalej: OKL), a w jednym także kontroli rocznej, braku niektórych wpisów w książkach obiektu budowlanego prowadzonych dla sześciu budynków. Wydane w tym zakresie zalecenia zostały wykonane w terminie określonym przez PINB. Ponadto PINB poinformował, że w lutym 2019 r. skontrolował budynki CSI w zakresie wywiązywania się właścicieli i zarządców obiektów z obowiązku usuwania nadmiaru śniegu z dachu, sopli, brył, nawisów lodowych i śniegowych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

(akta kontroli to II str. 3-93, 559-571)

2.8. W latach 2019-2022 (I półrocze) PANS wynajmowała podmiotom zewnętrznym, na podstawie 10 umów w 2019 r., 10 w 2020 r., pięciu w 2021 r. i dwóch w 2022 r. (do 16 września), lokale użytkowe, pomieszczenia, pracownie, salę gimnastyczną z przeznaczeniem m.in. na prowadzenie usług doradczych, poligraficznych, działalność edukacyjną, gastronomiczną. Z ww. umów cztery zawarte zostały na okres powyżej 20 miesięcy, pozostałe – do 15 miesięcy. Kanclerz wyjaśnił, że najem miał charakter incydentalny i nie ograniczał działalności statutowej Uczelni. Nie ustalono regulacji wewnętrznych w zakresie najmu lokali i ustalania stawek czynszu. Lokale wynajmowano w drodze publicznego postępowania, a ceny najmu ustalano m.in. na podstawie ofert, negocjacji z najemcami i operatów szacunkowych.

Przychody z najmu wyniosły w 2019 r. 144,2 tys. zł, w 2020 r. 78,7 tys. zł, w 2021 r. 27 tys. zł i w I półroczu 2022 r. 12,9 tys. zł. Z uwagi na ograniczenie działalności gospodarczej najemców w okresie pandemii COVID-19, udzielono trzech ulg w spłacie należności polegających na zmniejszeniu o 50% opłat czynszowych. Według stanu na koniec lat 2019-2021 i na 30 czerwca 2022 r. nie wystąpiły zaległości z tytułu opłat czynszowych.

Na podstawie analizy 12 umów (z sześcioma najemcami) ustalono, że zawarto w nich postanowienia zabezpieczające interesy PANS, np. naliczanie odsetek ustawowych za nieterminowe regulowanie opłat, prawo wypowiedzenia umowy bez zachowania terminów wypowiedzenia i prawo do odszkodowania w sytuacji wykorzystywania lokalu niezgodnie z przeznaczeniem lub jego dewastacji. Dokonywano corocznej waloryzacji czynszu o średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, zgodnie z postanowieniami umów zawartych na okres powyżej 20 miesięcy. W umowach nie zawarto postanowień o możliwości przeprowadzenia

³⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, ze zm., dalej: Prawo budowlane.

kontroli przedmiotu najmu przez wynajmującego. Kanclerz wyjaśnił, że wykorzystanie przedmiotu umów było na bieżąco monitorowane przez administratorów poszczególnych obiektów. Kontrola odbywała się także przy okazji przeprowadzania przeglądów technicznych obiektów oraz w ramach okresowo dokonywanych odczytów podliczników, celem ustalenia i rozliczenia opłat za media.

Analiza rozrachunków z najemcami wykazała, że w przypadku opóźnień w regulowaniu opłat czynszowych, naliczane były odsetki i podejmowano działania windykacyjne. Wezwania do zapłaty wysyłano w terminie od siedmiu dni do trzech miesięcy od terminu płatności, tj. w 40 przypadkach z opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów księgowych³¹ (14 dni roboczych od terminu płatności).

(akta kontroli tom I str. 389-472, tom II str. 511-515)

2.9. Uczelnia wynajmowała obiekty i pomieszczenia ogółem od trzech podmiotów, na podstawie 10 umów w 2019 r., trzech w 2020 r., dwóch w 2021 r. i dziewięciu w 2022 r. Jedna umowa została zawarta na okres ponad czterech lat (od 13 marca 2018 r. do 31 grudnia 2022 r.), pozostałe – od miesiąca do roku. Koszty wynajmu w ww. latach wyniosły odpowiednio: 43,8 tys. zł, 28,9 tys. zł, 30,1 tys. zł i 42 tys. zł. Według stanu na koniec lat 2019-2021 i na 30 czerwca 2022 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne z tytułu najmu pomieszczeń.

Analiza dziewięciu umów wykazała, że przedmiotem najmu były głównie sale, laboratoria wraz z wyposażeniem oddane w użytkowanie Uczelni w celu przeprowadzania ćwiczeń laboratoryjnych, szkoleń teoretycznych i praktycznych. Uczelnia terminowo regulowała zobowiązania wynikające z ww. umów.

(akta kontroli tom I str. 473-512)

2.10. Zarządzeniem Rektora nr 24/2019 z 1 kwietnia 2019 r. w sprawie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i kształcenia w PWSZ wprowadzono uregulowania w zakresie przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym obowiązek odbycia szkolenia, postępowania w razie wypadków i w sytuacji zagrożenia dla życia i zdrowia, zasady korzystania z pomieszczeń, organizowania imprez o charakterze sportowym, kulturalnym i rozrywkowym, wyposażenia w środki ochrony indywidualnej. Obowiązki w tym zakresie powierzono Kanclerzowi.

Zgodnie z art. 49 ust. 1 upswin, zapewniono warunki niezbędne do realizacji podstawowych zadań Uczelni. Baza dydaktyczna została dostosowana do potrzeb kształcenia, wynikających z programów nauczania, a sprzęt i aparatura specjalistyczna były uzupełniane i unowocześniane, m.in. w oparciu o potrzeby zgłaszane przez pracowników dydaktycznych. Baza dydaktyczna Uczelni spełniała wymagania standardów kształcenia, co zostało potwierdzone w opiniach PKA.

Potrzeby zakupowe zgłaszane były na podstawie zapotrzebowań składanych przez jednostki organizacyjne w procesie opracowywania planu finansowego Uczelni. Kanclerz wyjaśnił, że decyzje dotyczące gospodarowania mieniem podejmowane były w oparciu o plany i zamierzenia rozwojowe Uczelni oraz ww. zapotrzebowania. Podejmowano regularne działania prowadzące do zapewnienia bazy naukowo-dydaktycznej dla kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, zapewniając bezpieczne warunki nauki. Rozwój oferty edukacyjnej dostosowanej do zmieniających się potrzeb rynku wymusza rozbudowę i modernizację bazy naukowo-dydaktycznej dostosowanej do potrzeb w ww. zakresie.

Oględziny wybranych trzech sal wykładowych, trzech laboratoryjnych oraz trzech pracowni wykazały, że pomieszczenia te utrzymywane były w dobrym stanie

³¹ Wprowadzonej zarządzeniem nr 27 Rektora PWSZ z 8 maja 2018 r.

technicznym i sanitarnym. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 października 2018 r. w sprawie sposobu zapewnienia w uczelni bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i kształcenia³², w widocznym miejscu w pomieszczeniach umieszczone były apteczki pierwszej pomocy oraz instrukcje: przeciwpożarowe z numerami alarmowymi, bezpieczeństwa i higieny pracy, postępowania w razie wypadku lub awarii i w przypadkach wystąpienia bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i życia oraz regulaminy zajęć prowadzonych w tych pomieszczeniach. Osoby prowadzące zajęcia z wykorzystaniem sprzętu i urządzeń technicznych zapoznawały uczestników z zasadami i metodami pracy, zapewniającymi bezpieczeństwo przy wykonywaniu czynności. Zapewnione zostały środki ochrony indywidualnej (rękawiczki, fartuchy, okulary ochronne). Leki, odczynniki, substancje i mieszaniny niebezpieczne przechowywane były w oznakowanych i zamykanych szafach i pokojach (zapleczach). Pomieszczenia utrzymane były w estetycznym i należytym stanie technicznym, nie stwierdzono sprzętu uszkodzonego lub niesprawnego. Infrastruktura była dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli tom I str. 513-518, tom II str. 94-97, 111-123, 128-138)

2.11. W latach 2019-2022 (I półrocze) w PANS działał system biblioteczno-informacyjny, w ramach którego zapewniono warunki do studiowania, szkolenia, gromadzenia, opracowywania, udostępniania i magazynowania zbiorów oraz prowadzenia działalności informacyjnej, a także szeroki dostęp do źródeł informacji technicznej. Zbiory biblioteczne udostępniano w formie wypożyczenia, wypożyczenia międzybibliotecznego oraz na miejscu, w czytelni. Na 30 czerwca 2022 r. zbiory te obejmowały 45 609 woluminów o wartości 1470,1 tys. zł, w tym książki, taśmy i dokumenty elektroniczne. Korzystający z zasobów mieli dostęp do książek elektronicznych oraz baz danych, czasopism i publikacji naukowych w wersji elektronicznej udostępnianych w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Dyrektor Biblioteki wyjaśniła, że zakupy zbiorów bibliotecznych oraz pomocy dydaktycznych odbywały się na podstawie wniosków nauczycieli akademickich i studentów, wpływających bezpośrednio do Biblioteki lub za pośrednictwem formularza zamówienia udostępnionego na stronie Uczelni oraz wyników analiz wykazów literatury w programach studiów, danych o wypożyczeniach i liczbie oczekujących na zamówione książki. Uczelnia uruchomiła terminal darmowej wypożyczalni Academica, umożliwiającej dostęp do zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej, oferującej dostęp do ponad trzech milionów publikacji ze wszystkich dziedzin wiedzy.

Analiza dostępności literatury podstawowej i uzupełniającej określonej w sylabusach dla 15 przedmiotów na pięciu kierunkach, wykazała, że ze 107 pozycji ujętych w sylabusach w zasobach Biblioteki nie było 15 tytułów. Dyrektor Biblioteki wyjaśniła, że cztery pozycje były dostępne na platformie wypożyczalni Academica, pozostałe oferowano w formie wypożyczeń międzybibliotecznych. Dotyczyło to pozycji wydanych ponad 40 lat temu, niedostępnych na rynku z powodu wyczerpania nakładu i braku dodruków.

(akta kontroli tom II str. 140-141)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Uczelni w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W wyniku kontroli przeprowadzonej na zlecenie NIK przez Komendę Miejską PSP w Chełmie w okresie od 9 do 18 sierpnia 2022 r. stwierdzono (w zakresie zapewnienia ochrony przeciwpożarowej) w sześciu budynkach Uczelni:

³² Dz. U. poz. 2090.

- brak zasięgu hydrantu wewnętrznego 25 w poziomie (wąż o długości 30 m i efektywny zasięg rzutu 3 m), obejmującego całą strefę pożarową budynku A (Rektorat) w poziomie najniższej kondygnacji, brak możliwości podania prądu wody w pomieszczeniach informatyków i biblioteki;
- brak wymaganej wydajności oraz ciśnienia hydrantów zewnętrznych na terenie obiektu (budynki: A – Rektorat, B – Barek, C - Matematyki i Informatyki, D - sala historii, E - sala gimnastyczna, F - Monoprofilowe Centrum Symulacji Medycznej;
- niezawarcie w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w budynkach: A, C, E, F wymaganych informacji, m.in. w zakresie warunków i organizacji ewakuacji oraz praktycznych sposobów ich sprawdzania; określenie wyposażenia w urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym;
- usytuowanie zaworów odcinających hydrantów wewnętrznych 25 w budynku C na wysokościach poza wymaganym zakresem $1,35 \div 0,1$ m;
- brak połączenia z drogą pożarową dojścia o szerokości minimalnej 1,5 m i długości nie większej niż 30 m w sposób zapewniający dojście bezpośrednio lub drogami ewakuacyjnymi do strefy pożarowej budynku E;
- brak utrzymania drożności drogi pożarowej w stanie umożliwiającym wykorzystanie tej drogi przez jednostki ochrony przeciwpożarowej o każdej porze poprzez zaparkowane samochody osobowe; na placu manewrowym drogi pożarowej zostało wyznaczone miejsce postojowe dla osób niepełnosprawnych (budynki E).

Uczelnia została pouczona o konieczności niezwłocznego usunięcia stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości.

Kanclerz wyjaśnił, że w celu usunięcia ww. nieprawidłowości podjęte zostaną prace przygotowawcze w celu zwiększenia zasięgu hydrantu wewnętrznego poprzez przebicie otworu drzwiowego w ścianie pomiędzy pomieszczeniami, rozważane jest także wykonanie nowego hydrantu. Sprawdzone zostaną możliwości obniżenia wysokości zaworów odcinających hydrantów wewnętrznych poprzez zastosowanie dodatkowych urządzeń. Planuje się przebudowanie dojścia do sali gimnastycznej poprzez poszerzenie istniejących schodów z kostki brukowej do odpowiedniej szerokości. Rozważa się przeniesienie miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych. Opracowywane jest nowa Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego uwzględniająca wymagane informacje. Uczelnia wystąpiła do Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Chełmie o Warunki ogólne i techniczne przyłącza do urządzeń wodociągowych w celu zaprojektowania i wybudowania nowej sieci p.poż.

(akta kontroli tom II str. 72-93, 507-510)

2. W wyniku kontroli przeprowadzonej na zlecenie NIK przez PINB w dniu 20 lipca 2022 r. stwierdzono, że łazienka dla niepełnosprawnych usytuowana w jednym z budynków nie spełnia warunków technicznych.

W dniu 2 sierpnia 2022 r. PINB stwierdził, że zalecenia dotyczące łazienki dla niepełnosprawnych zostały wykonane.

(akta kontroli tom II str. 17-18)

3. W wyniku kolejnej kontroli przeprowadzonej na zlecenie NIK przez PINB w dniach od 3 do 8 sierpnia 2022 r. stwierdzono n.w. nieprawidłowości:

- nieprzeprowadzenie okresowej kontroli, co najmniej raz na pięć lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki oraz jego otoczenia w trzech obiektach OKL (art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego);

- nieprzeprowadzenia okresowej kontroli rocznej w budynku kontenerowej stacji paliw, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego budowli na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu (art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego);
- uchybienia w prowadzeniu sześciu ksiąg obiektów budowlanych.

Zalecenia PINB (uzupełnienie wpisów w ksiągkach obiektów budowlanych oraz przeprowadzenie okresowych kontroli) zostały wykonane w terminie wskazanym przez PINB, tj. do 31 sierpnia 2022 r.

W związku ze stwierdzeniem braku przeprowadzania okresowych kontroli na podstawie art. 93 pkt 8 Prawa budowlanego, w związku z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2, na administratora obiektu budowlanego PINB nałożył mandat karny.

(akta kontroli tom II str. 22-24)

4. Wezwania do zapłaty 40 zaległych należności z tytułu najmu pomieszczeń i odsetek (w kwocie ogółem 28 054,48 zł) wysłano w terminie od 15 dni (roboczych) do trzech miesięcy od terminu płatności, tj. z opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów księgowych (14 dni od terminu płatności).

Kwestor wyjaśniła, że przez wzgląd na utrzymanie dobrych relacji z nieliczną grupą kontrahentów, często jako pierwsze przypomnienie preferowany był kontakt telefoniczny z najemcą, który jednocześnie nie generował dodatkowych kosztów w formie przesyłki listownej. Dopiero w przypadku niedotrzymania uzgodnionego terminu, wystawiane były wezwania.

(akta kontroli tom I str. 410-472, tom II str. 526-528, 539)

OCENA CZĄSTKOWA

W roku akademickim 2021/2022 w Uczelni kształciło się 1,9 tys. studentów, tj. o 17% więcej niż w roku 2018/2019. Baza naukowo-dydaktyczna oraz zasoby biblioteczne były wystarczające do prowadzenia przez Uczelnię otwartych kierunków studiów. Przeprowadzone przez PSP i PINB kontrole wykazały nieprawidłowości w zakresie przestrzegania przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz przeprowadzania wymaganych przeglądów okresowych i prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych. Wynajmowanie pomieszczeń Uczelni odbywało się na podstawie umów, zawartych na korzystnych dla niej warunkach, a najemców nieterminowo regulujących należności z tego tytułu obciążano odsetkami za zwłokę. Podejmowano skuteczne działania w celu windykacji należności wynikających z zawartych umów najmu, w wyniku których na koniec czerwca 2022 r. nie wystąpiły zaległości z tego tytułu, stwierdzono jednak opóźnienia w wysyłaniu wezwań do zapłaty w stosunku do terminu określonego w uregulowaniach wewnętrznych.

OBSZAR

3. Gospodarowanie posiadanym majątkiem oraz środkami finansowymi

Opis stanu faktycznego

3.1. Plany rzeczowo-finansowe Uczelni na lata 2019-2022 opracowywano do 30 czerwca każdego roku. Zmiany planów dokonywano niezwłocznie po otrzymaniu informacji o zwiększeniu subwencji i przyznaniu dotacji, z wyjątkiem zwiększenia subwencji w 2020 r. o 587,7 tys. zł, które wprowadzono do planu dopiero po siedmiu miesiącach od wydania komunikatu MEN w tej sprawie. Nie spowodowało to jednak przekroczenia planowanych kosztów finansowych (kwota zwiększenia pozostała niewykorzystana na koniec roku). Kwestor wyjaśniła, że nieujęcie subwencji w planie rzeczowo-finansowym bezpośrednio po jej przyznaniu było konsekwencją pomyłki wynikającej ze sposobu sformułowania przez MEN dwóch kolejnych komunikatów. W pierwszym z 26 maja 2020 r. przyznano Uczelni kwotę subwencji zgodnie z algorytmem w wysokości 28 799,7 tys. zł i jednocześnie zwiększono jej wysokość o kwotę 587,7 tys. zł. W planie rzeczowo-finansowym na 2020 r. została ujęta kwota

29 387,4 tys. zł. Następnego dnia, 27 maja 2020 r., ukazał się kolejny komunikat o przyznaniu identycznej, jak dnia poprzedniego, kwoty 587,7 tys. zł. W uzasadnieniu ww. zwiększeń, była przywołana taka sama podstawa, dlatego Uczelnia przyjęła, że jest to tylko jedno zwiększenie. W związku z tym, że środki finansowe nie zostały przekazane na rachunek Uczelni jednorazowo, niemożliwym było wcześniejsze wykrycie błędu. Nieprawidłowość można było ustalić dopiero po wpływie wszystkich transz subwencji w ww. roku.

Zgodnie z § 46 Statutu, plany i ich zmiany były zatwierdzane przez Rektora i podlegały opiniowaniu przez Radę Uczelni³³.

Pochodzące z subwencji i dotacji środki finansowe na zadania bieżące kwalifikowano jako przychody Uczelni. Środki finansowe przeznaczone na zadania inwestycyjne, na podstawie art. 41 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³⁴, zaliczano w dacie ich otrzymania do rozliczeń międzyokresowych przychodów, natomiast na konto pozostałych przychodów operacyjnych przeksięgowywano je równolegle do odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych sfinansowanych z tych źródeł. W planie rzeczowo-finansowym, zgodnie z obowiązującym wzorem, wykazywano planowane przychody w kwocie odpowiadającej całej sumie subwencji, przeznaczonej na wydatki bieżące, a w części „Informacje rzeczowe i uzupełniające” ujęto nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne w wysokości planowanej do rzeczywistego poniesienia w danym roku. Z chwilą zakończenia inwestycji i przyjęcia do użytkowania, środki finansowane podlegały przeksięgowaniu na konto 800-1 (Kapitał zasadniczy, Równowartość zakończonych i oddanych do użytkowania inwestycji budowlanych). Kwestor wyjaśniła, że wydzielona na zadania inwestycyjne w 2019 r. i w 2020 r. część subwencji otrzymanej na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego (tj. ogółem 2000 tys. zł) została ujęta w księgach rachunkowych na koncie 844-01-38 (Rozliczenia międzyokresowe przychodów, subkonto Budowa pasa betonowego). W planie rzeczowo-finansowym ww. kwoty ujęto w „Informacjach rzeczowych i uzupełniających” w wierszu *Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne sfinansowane i dofinansowane z subwencji na utrzymanie potencjału dydaktycznego i badawczego*, ponieważ księgowo nie były ujęte w przychodach i nie mogły być zaliczone do przychodów w planie i w sprawozdaniu rzeczowo-finansowym.

Subwencję na finansowanie zadań inwestycyjnych (7572 tys. zł), przyznaną w 2021 r. na podstawie art. 71a ustawy dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021³⁵ ujęto na koncie 844-01-39 (Budowa Instytutu Nauk Medycznych). Uczelnia nie potraktowała tych środków jako przychodów 2021 r., ponieważ podjęto decyzję, że w całości zostaną przeznaczone na kontynuację ww. inwestycji. W planie rzeczowo-finansowym na 2021 r. kwoty tej nie ujęto, ponieważ Uczelnia nie zamierzała jej w tym roku wydatkować, częściowo (do wysokości wydatków zaplanowanych na 2022 r.) ujęta została w planie rzeczowo-finansowym na 2022 r. w dziale „Informacje rzeczowe i uzupełniające” w wierszu *Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne sfinansowane ze środków subwencji inwestycyjnej*. Kwestor wyjaśniła, że Uczelni nie były znane motywy leżące u podstaw decyzji ustawodawcy w sprawie przyznania w 2021 r. ww. jednorazowych środków na zadania inwestycyjne. Uczelnia podjęła decyzję o przeznaczeniu ich na kontynuowanie realizacji inwestycji Budowa Instytutu Nauk Medycznych, w którym docelowo mają być kształceni studenci na kierunkach medycznych. W związku z tym Uczelnia zamierza przeznaczyć środki zgodnie

³³ Plan rzeczowo-finansowy na 2019 r. i zmiany planu dokonane do września 2019 r. były opiniowane przez Senat.

³⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm., dalej: ustawa o rachunkowości.

³⁵ Dz. U. poz. 2400, ze zm., dalej: ustawa o budżecie.

z celem, wskazanym w uzasadnieniu do ww. ustawy z dnia 19 listopada 2020 r., gdyż podczas pandemii COVID-19 okazało się, jak wielkie są braki kadry medycznej.

(akta kontroli tom I str. 208-215, 266-271, 378-380, tom II str. 142-329, 394-395, 543-544, tom III str. 220-222, 232-236)

3.2. Przychody z działalności operacyjnej Uczelni w 2019 r. wyniosły 54 749,5 tys. zł, w 2020 r. 58 747,6 tys. zł, w 2021 r. 55 611,5 tys. zł i w I półroczu 2022 r. 28 355,3 tys. zł³⁶. Pochodziły głównie z wpływów z subwencji i z dotacji oraz z środków na realizację przedsięwzięć i programów ze źródeł zagranicznych i innych. Przychody finansowe wyniosły ogółem 409,6 tys. zł i stanowiły głównie dodatnie różnice kursowe.

(akta kontroli tom I str. 378-379)

3.3. Koszty działalności operacyjnej wynosiły 51 713,8 tys. zł w 2019 r., 56 280 tys. zł w 2020 r., 53 056,1 tys. zł w 2021 r. oraz 22 466,5 tys. zł w I półroczu 2022 r.³⁷. W strukturze kosztów wynagrodzenia stanowiły 49,1%, składki na ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia 11,6%, zakup usług, materiałów, energii 18,2%, amortyzacja 14,5%. Koszty finansowe wyniosły 827,8 tys. zł i stanowiły głównie odsetki od kredytów. Koszty realizowane były do wysokości kwot ujętych w planach finansowych.

(akta kontroli tom I str. 378-379)

3.4. Uczelnia osiągnęła zysk netto w wysokości: 2884,2 tys. zł w 2019 r., 2367,4 tys. zł w 2020 r. i 2504,6 tys. zł w 2021 r., który w całości przeznaczono na fundusz zasadniczy.

(akta kontroli tom I str. 382-384)

Według sprawozdań finansowych i ewidencji księgowej, zobowiązania Uczelni na koniec 2018 r. wynosiły 7895,4 tys. zł, 2019 r. 5710,7 tys. zł, 2020 r. 4140,8 tys. zł, 2021 r. 4894,8 tys. zł, a na 30 czerwca 2022 r. 4138,9 tys. zł. Dotyczyły głównie kredytów bankowych (zobowiązania z tego tytułu zmniejszyły się w ww. latach z 5600,8 tys. zł do 2085,3 tys. zł), dostaw i usług (wzrost z 280,7 tys. zł do 1013,2 tys. zł) oraz podatków, ubezpieczeń i innych świadczeń (zwiększenie z 539,6 tys. zł do 880 tys. zł).

Zobowiązania wymagalne wystąpiły na koniec 2021 r. (88,1 tys. zł) i wynikały głównie z późnego wpływu faktur oraz pomyłkowego przekazania środków na rachunek bankowy niewłaściwego kontrahenta. Z tytułu nieterminowego uregulowania zobowiązań w latach 2019-2022 (I półrocze) zapłacono odsetki w kwocie ogółem 1 tys. zł.

W wyniku analizy dokumentów zakupu usług i dostaw oraz kwartalnych sprawozdań o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji Rb-Z ustalono, że w sprawozdaniach za: I i IV kwartał 2021 r. nie wykazano zobowiązań wymagalnych w kwocie odpowiednio 4,2 tys. zł i 3 tys. zł.

(akta kontroli tom III str. 8-128, 185-190)

Według sprawozdań finansowych i ewidencji księgowej, należności Uczelni na koniec 2018 r. wyniosły 955,3 tys. zł, 2019 r. 727,2 tys. zł, 2020 r. 677,4 tys. zł, 2021 r. 839,6 tys. zł, a na 30 czerwca 2022 r. 634,9 tys. zł i wynikały głównie z rozrachunków z pracownikami (m.in. z tytułu pożyczek mieszkaniowych). Na podstawie ewidencji

³⁶ Przychody z podstawowej działalności operacyjnej wyniosły w 2019 r. 44 188,5 tys. zł, w 2020 r. 46 942,9 tys. zł, w 2021 r. 51 189,5 tys. zł i w I półroczu 2022 r. 27 562,9 tys. zł, pozostałe odpowiednio: 10 561 tys. zł, 11 804,7 tys. zł, 4422 tys. zł i 792,4 tys. zł.

³⁷ Koszty podstawowej działalności operacyjnej wyniosły w 2019 r. 51 343,2 tys. zł, w 2020 r. 54 711,4 tys. zł, w 2021 r. 49 900 tys. zł i w I półroczu 2022 r. 22 209,9 tys. zł, pozostałe odpowiednio: 370,6 tys. zł, 1568,6 tys. zł, 3156,1 tys. zł i 256,6 tys. zł.

analitycznej ustalono, że należności z tytułu opłat za usługi edukacyjne na 31 grudnia 2019 r. wyniosły 210,1 tys. zł, 2020 r. 63,8 tys. zł i 2021 r. 110,8 tys. zł. Kwoty te stanowiły jednocześnie zaległości z tytułu ww. opłat. Na 30 czerwca 2022 r. należności wyniosły 71,2 tys. zł, w tym zaległości 69,3 tys. zł. Należności (i zaległości) od odbiorców dostaw i usług wyniosły odpowiednio: 74,9 tys. zł (42,3 tys. zł), 8,7 tys. zł (6 tys. zł), 22,8 tys. zł (8,1 tys. zł) i 14,8 tys. zł (3,6 tys. zł).

Analiza 49 zaległych należności (13 od kontrahentów i 36 od studentów) powstałych w latach 2019-2022 (I półrocze) na kwotę ogółem 78,8 tys. zł wykazała, że działania windykacyjne podjęto w stosunku do wszystkich zaległości, ale wezwania do zapłaty 41 należności wystawiono po 14-dniowym terminie od upływu terminu płatności, określonym w Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów księgowych, z tego 27 – ponad dwa miesiące od terminu płatności (w skrajnym przypadku 856 dni). W przypadku braku wpłaty wysyłano kolejne wezwania. W jednym przypadku uzyskano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym i wysłano do dłużnika wezwanie do zapłaty z zagrożeniem wszczęcia egzekucji. W wyniku podjętych działań, do 23 września 2022 r. odzyskano należności w kwocie 60,1 tys. zł. Pozostała kwota (18,7 tys. zł) dotyczyła głównie zaległych należności od studentów zagranicznych (z Ukrainy).

Od nieterminowych płatności naliczono odsetki, sukcesywnie w trakcie roku. W 12 przypadkach nie naliczono odsetek od nieuregulowanych należności na koniec roku bilansowego. Kwestor wyjaśniła m.in., że różnica między kwotą odsetek faktycznie naliczonych w trakcie roku a kwotą odsetek z wyceny bilansowej nie stanowiła istotnej wartości i nie przekraczała przyjętego progu istotności. Dodatkowo przy wycenie należności uwzględniano zasadę ostrożności i oceniano możliwość wyegzekwowania należności. Uczelnia starała się na bieżąco monitorować stan rozrachunków należności i zobowiązań oraz wystawiać wezwania do zapłaty i noty odsetkowe, a ponieważ podlega corocznemu badaniu sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta i ten sposób postępowania nigdy nie został zakwestionowany, uważamy je za prawidłowe.

W okresie objętym kontrolą udzielono czterech ulg (umorzeń) w spłacie należności na kwotę 1,9 tys. zł. Analiza postępowań wykazała, że udzielenie ulg było uzasadnione trudną sytuacją materialną studentów i ograniczeniem działalności kontrahenta w okresie pandemii COVID-19. Ulg w spłacie należności z tytułu usług edukacyjnych udzielono zgodnie z regulaminem wprowadzonym zarządzeniem nr 108/2019 Rektora z 20 grudnia 2019 r.

Analiza kwartalnych sprawozdań o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych Rb-N za lata 2019-2022 (I półrocze) wykazała, że w sprawozdaniu za IV kwartał 2021 r. nie wykazano należności w kwocie 54 tys. zł z tytułu pomyłkowego przekazania zapłaty za faktury do niewłaściwego kontrahenta.

Stosowany system kontroli zarządczej nie w pełni zapewniał prawidłowość i terminowość regulowania zobowiązań, podejmowania działań windykacyjnych w stosunku do należności oraz sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Kanclerz wyjaśnił, że nie było przesłanek wskazujących na nieadekwatne działania w obszarze windykacji należności i regulowania zobowiązań. Ryzyka operacyjne w tych obszarach zostały oszacowane na poziomie niskim i średnim, jako nieniosące zagrożenia dla realizacji celów, ponadto sprawozdania biegłego rewidenta z badania sprawozdań finansowych nie zawierało uwag w tym zakresie. W związku z tym nie ustanowiono dodatkowych działań w celu usunięcia źródła ryzyka.

(akta kontroli tom II str. 484-486, tom III str. 8-15, 129-184, 191-219, 220-237)

3.5. W okresie objętym kontrolą Uczelnia otrzymała:

- subwencję na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego, tj. na zadania określone w art. 365 pkt 1 lit. a-c upswin, w wysokości: 29 868,4 tys. zł w 2019 r., 31 195,4 tys. zł w 2020 r. i 32 507 tys. zł w 2021 r. Na dzień 21 czerwca 2022 r., subwencja przyznana na 2022 r. wynosiła 31 943,5 tys. zł;
- subwencję w ramach przedsięwzięcia Dydaktyczna Inicjatywa Doskonałości, na podstawie art. 365 pkt 1 lit. d upswin (w 2020 r. 1000 tys. zł);
- subwencję na zadania inwestycyjne, na podstawie art. 71a ust. 4 ustawy o budżecie (w 2021 r. 7572 tys. zł);
- dotacje podmiotowe z przeznaczeniem na: fundusz stypendialny (2923,8 tys. zł w 2019 r., 3502,1 tys. zł w 2020 r., 3812,6 tys. zł w 2021 r. i 4115,5 tys. zł w 2022 r.) oraz fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych w procesie kształcenia (odpowiednio: 55,6 tys. zł, 55,8 tys. zł, 64,9 tys. zł i 81 tys. zł);
- dotacje podmiotowe z Ministerstwa Infrastruktury, przyznane na podstawie art. 460 ust. 7 upswin, w wysokości 9033,4 tys. zł w 2019 r., 8857 tys. zł w 2020 r., 9220,9 tys. zł w 2021 r. oraz 8677,3 tys. zł w 2022 r.³⁸, z przeznaczeniem na utrzymanie specjalistycznych ośrodków szkoleniowych kadr powietrznych (tj. OKL);
- dotacje celowe w wysokości odpowiednio: 11 750 tys. zł, 12 960 tys. zł, 14 642,5 tys. zł i 5500 tys. zł, przeznaczone głównie na zadania inwestycyjne, przyznane przez MEN na podstawie art. 365 pkt 4 lit. a i 376 upswin³⁹ (44 102,5 tys. zł) oraz Województwo Lubelskie na podstawie art. 372 upswin (750 tys. zł w 2021 r.).

Stosownie do art. 407 ust. 1 upswin, Uczelnia prowadziła odrębne (nieoprocentowane) rachunki bankowe w Banku Gospodarstwa Krajowego dla środków otrzymanych z subwencji i dotacji. Przyznana w 2021 r. subwencja inwestycyjna wpłynęła na rachunek właściwy do obsługi subwencji.

(akta kontroli tom II str. 385-395, tom III str. 220, 222)

3.6. W 2019 r. z subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego wydatkowano 26 788,9 tys. zł (89,7%), w 2020 r. 30 961,2 tys. zł (96,2%), w 2021 r. 32 287,9 tys. zł (99,3%) i w I półroczu 2022 r. 15 393,3 tys. zł (48,2%).

Badaniem objęto wydatkowanie z ww. subwencji środków na zadania określone w art. 365 pkt 1 lit. c i b upswin, tj. rozwój zawodowy pracowników (63,6 tys. zł, tj. 38,6% ogółu środków przeznaczonych na ten cel), inwestycje (2000 tys. zł, tj. 100%) i remonty (1152,8 tys. zł, tj. 44,8%). Nie stwierdzono nieprawidłowości. Środki finansowe zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, odpowiednio na: szkolenia, udział w konferencjach, koszty postępowania w sprawie nadania dwóm pracownikom stopnia doktora i doktora habilitowanego, zakup materiałów remontowo-gospodarczych, malowanie auli i zakup tabliczek oznaczeniowych budynków oraz roboty budowlane związane z budową pasa startowego i dróg kołowania.

Z przyznanej w 2021 r. subwencji inwestycyjnej w kwocie 7572 tys. zł Uczelnia w 2022 r. wydatkowała 1000 tys. zł na wykonanie dokumentacji projektowej oraz roboty budowlane w zakresie zadania: Budowa budynku dydaktycznego Instytutu Nauk Medycznych PWSZ.

Uczelnia terminowo wprowadziła do systemu POL-on sprawozdania z wykorzystania subwencji, stosownie do art. 350 ust. 2 upswin.

(akta kontroli tom II str. 385-397)

³⁸ Do 21 czerwca 2022 r. wypłacona została kwota 4280 tys. zł.

³⁹ Dotacje w kwocie przyznane na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2017 r. poz. 2183, ze zm.), w związku z art. 238 ust. 5 i 7 upwu.

Z dotacji celowych na zadania inwestycyjne, przyznanych w 2019 r., wykorzystano 11 467,5 tys. zł (99,7%), w 2020 r. 12 214,9 tys. zł⁴⁰ (94,2%), w 2021 r. 13 659,9 tys. zł (93,8%). W I półroczu 2022 r. nie ponoszono wydatków z dotacji celowych na inwestycje. Nie wykorzystano dotacji w kwocie 750 tys. zł, przyznanej w 2021 r. przez Województwo Lubelskie, na zakup samolotu szkoleniowego, z powodu niewyłonienia wykonawcy⁴¹, pomimo przeprowadzenia dziewięciu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w okresie od czerwca do grudnia 2021 r. Niewykorzystanie pozostałych środków wynikało z niższych kosztów realizacji zadań po przeprowadzeniu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

Zwrotu niewykorzystanych środków finansowych z dotacji przyznanych w latach 2019-2021 dokonano w terminie określonym w art. 168 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴².

Badaniem objęto dotacje przyznane na inwestycje związane z kształceniem w kwocie ogółem 22 870 tys. zł⁴³, z których wykorzystano 21 942,3 tys. zł. Środki finansowe przeznaczono m.in. na zakup samolotów, symulatora lotów, dokumentację projektową, budowę drogi kołowania i pasa startowego (roboty budowlane), zgodnie z postanowieniami umów w sprawie ich przyznania oraz terminowo i prawidłowo rozliczono. Niewykorzystanie środków (32,5 tys. zł w 2019 r. i 895,2 tys. zł w 2021 r.) wynikało z niższych kosztów realizacji zadań. Kwoty te zostały terminowo zwrócone.

W latach 2020-2022 Uczelnia nie składała wniosku do MEN o zwiększenie dotacji i subwencji w związku z pandemią COVID-19.

(akta kontroli tom II str. 385-397)

3.7. W latach 2019-2022 (I półrocze) Uczelnia zrealizowała 10 zadań inwestycyjnych o wartości 39 625,1 tys. zł oraz dokonała 25 zakupów o wartości 4273,6 tys. zł. Według stanu na 30 czerwca 2022 r. w realizacji pozostały trzy nw. zadania:

- Budowa Instytutu Nauk Medycznych o wartości 47 721,9 tys. zł. Zadanie rozpoczęto w maju 2019 r., a planowany według umowy z wykonawcą termin ukończenia budowy określono na grudzień 2023 r. Na realizację inwestycji poniesiono nakłady w kwocie 17 093,3 tys. zł, z tego 14 405,8 tys. zł z dotacji celowej z budżetu państwa;
- Budowa hangaru. Zadanie rozpoczęto w 2020 r., nakłady poniesione (ze środków własnych Uczelni) wyniosły 103,2 tys. zł i dotyczyły głównie opracowania dokumentacji projektowej. Kanclerz wyjaśnił, że Uczelnia uzyskała pozwolenie na budowę i stara się pozyskać środki na budowę z budżetu państwa. Jeżeli MEN pozytywnie rozpatrzy wniosek o dofinansowanie, to inwestycja zostanie zrealizowana do końca 2024 r.;
- Centrum Studiów Inżynierskich (etap IV), obejmujący budowę budynku dydaktycznego oraz zakup wyposażenie. Wydatki na jego realizację wyniosły 260,2 tys. zł, zostały poniesione przed 2019 r., ze środków własnych Uczelni na opracowanie dokumentacji technicznej oraz opłaty administracyjne i skarbowe. Inwestycja stanowiła ostatni etap budowy kompleksu CSI. W związku z brakiem środków na realizację inwestycji, w 2021 r. utworzono odpis aktualizacyjny na kwotę 260,2 tys. zł. Kanclerz wyjaśnił, że Uczelnia stara się pozyskać dofinansowanie z budżetu państwa, o co nieustannie wnioskuje.

⁴⁰ W tym 3370,9 tys. zł wydatkowane w 2021 r., zgodnie z postanowieniami umowy w sprawie przyznania dotacji.

⁴¹ Przyczyną był: brak ofert, cena najkorzystniejszej oferty przekraczała kwotę jaką zamawiający zamierzał przeznaczyć na realizację zamówienia, odrzucenie ofert niespełniających wymogów określonych w postępowaniu.

⁴² Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm., dalej: ustawa o finansach publicznych.

⁴³ Tj. na podstawie trzech umów zawartych w 2019 r. (9500 tys. zł), dwóch w 2020 r. (11 660 tys. zł) i jednej w 2021 r. (1710 tys. zł).

Badaniem objęto wydatki na realizację dwóch zadań i trzech zakupów inwestycyjnych:

- budowa pasa startowego OKL, inwestycja realizowana była w latach 2018-2021, nakłady wyniosły 23 677,1 tys. zł, z tego 69% z dotacji celowej z budżetu państwa, a pozostałe ze środków własnych. Dotacja przyznana przez MEN w kwocie 16 344 tys. zł została wykorzystana w 100%. Nakłady poniesiono na opracowanie dokumentacji, roboty budowlane, nadzór inwestorski, oświetlenie i zakup wyposażenia;
- budowa sztucznych dróg kołowania na lotnisku OKL; inwestycja była realizowana w latach 2020-2021, nakłady wyniosły 6703,3 tys. zł, z tego 50,3% z dotacji celowej, a pozostałe ze środków własnych. Dotacja przyznana przez MEN w kwocie 4116 tys. zł została wykorzystana w 81,9% (3370,9 tys. zł). Nakłady poniesione zostały na opracowanie dokumentacji, roboty budowlane, nadzór inwestorski, oświetlenie i zakup wyposażenia;
- zakup dwóch samolotów AT3-R100, tj. w 2019 r. za kwotę 895,6 tys. zł, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza – Edukacja – Rozwój i w 2021 r. za kwotę 897,9 tys. zł (ze środków własnych);
- zakup sprzętu komputerowego (408,5 tys. zł w 2019 r., tj. 92,1% kwoty określonej w budżecie projektu „Program rozwoju PWSZ w Chełmie” (443,6 tys. zł).

Niewykorzystanie planowanych środków wynikało z niższych kosztów realizacji uzyskanych w wyniku postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Niewydatkowane kwoty dotacji zostały terminowo zwrócone. Realizacja ww. zadań była uzasadniona potrzebami Uczelni i wpłynęła na poprawę jakości kształcenia. Zadania zostały wykonane terminowo, zgodnie z postanowieniami umów w sprawie przyznania dotacji na ich finansowanie i prawidłowo rozliczone. Inwestycje realizowano na podstawie programów, opracowanych zgodnie z § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa⁴⁴ i zatwierdzonych przez MEN. Odbioru robót budowlanych i dostaw dokonano w terminach określonych w umowach z wykonawcami. Środki trwale zostały przyjęte do użytkowania. Przeprowadzone przez NIK oględziny wykazały, że zadania zostały zrealizowane w zakresie zgodnym z założeniami i były użytkowane zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli tom II str. 396, 419-423, 457-458, tom III str. 221, 231, 238-240)

3.8. Na podstawie umowy z dnia 16 kwietnia 2020 r. zawartej z MEN, Uczelnia otrzymała środki finansowe w wysokości 1 mln zł w ramach przedsięwzięcia „Dydaktyczna Inicjatywa Doskonałości”. Kwota ta zwiększyła subwencję na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego. Środki finansowe wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem m.in. na uzupełnienie wyposażenia laboratoriów specjalistycznych i infrastruktury dydaktycznej na kierunkach/specjalnościach: Rolnictwo (57,3 tys. zł), Mechanika lotnicza (21,2 tys. zł), Budownictwo (6,8 tys. zł), Mechanika i Budowa Maszyn oraz Elektrotechnika (293,2 tys. zł). Zakupiono m.in. termomikser, wagę lakierowaną najazdową z rampą, licznik uderzeń S-260 do sondy pneumatycznej, oscyloskop cyfrowy⁴⁵, komputer przenośny. Pozostałe środki przeznaczono na wymianę sprzętu komputerowego (616,1 tys. zł) oraz aktualizację księgozbioru (5,4 tys. zł). Aneks z 15 grudnia 2020 r. termin wykorzystania środków, określony w umowie na 31 grudnia 2020 r., przesunięto do 31 stycznia 2021 r., z uwagi na wydłużenie terminu realizacji umów zawartych przez PANS z wykonawcą z powodu ograniczeń związanych z pandemią COVID-19.

⁴⁴ Dz. U. Nr 238 poz. 1579.

⁴⁵ Przyrząd pomiarowy służący do obserwacji na ekranie sygnałów elektrycznych doprowadzonych do gniazd wejściowych w postaci tzw. przebiegów.

Raport końcowy z realizacji przedsięwzięcia Uczelnia złożyła w terminie określonym w § 6 ust. 1 umowy (po zmianach wprowadzonych ww. aneksem).

(akta kontroli tom I str. 404-418)

3.9. Roczne sprawozdania finansowe Uczelni podlegały badaniu przez firmy audytorskie, wybrane przez Senat (sprawozdanie za 2019 r.) i Radę Uczelni (za 2020 r. i za 2021 r.), zgodnie z § 20 pkt 10 Statutu, po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia w drodze konkursu ofert.

W wydanych opiniach biegli rewidenci stwierdzili, że sprawozdania przedstawiają rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Uczelni oraz jej wyniku finansowego, są zgodne co do formy i treści z obowiązującymi przepisami prawa, zostały sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych. Nie sformułowano rekomendacji oraz nie wskazano zdarzeń zagrażających kontynuowaniu działalności PANS.

(akta kontroli tom I str. 381)

3.10. Katalog opłat za świadczone usługi edukacyjne w Uczelni był zgodny z art. 79 upswin i określony został w uchwale Senatu nr 4/CXXXIII/2019 z dnia 27 czerwca 2019 r. (na rok 2019/2020) oraz zarządzeniu nr 108/2019 Rektora z dnia 20 grudnia 2019 r. (od roku 2020/2021) w sprawie szczegółowych zasad pobierania oraz warunków i trybu zwalniania z opłat za usługi edukacyjne na studiach w PWSZ w Chełmie. Wysokość opłat była ustalana na każdy rok akademicki w zarządzeniach Rektora, po uzyskaniu opinii Uczelnianej Rady Samorządu Studentów PWSZ.

Kalkulacja opłat na studiach niestacjonarnych oraz studiach stacjonarnych dla cudzoziemców kształcących się w języku polskim prowadzona była zgodnie z art. 80 upswin, opierała się na kosztach kształcenia poniesionych w latach poprzednich na poszczególnych kierunkach, przydziałów godzin dydaktycznych, rozliczeń godzin i liczby studentów. Opłaty za powtarzanie semestru lub przedmiotu ustalane były w wysokości iloczynu punktów ECTS przypisanych do zajęć i stawki za 1 punkt, obowiązującej w roku, którego dotyczy powtarzanie.

Kalkulacja kosztów korzystania z Domu Studenckiego prowadzona była na podstawie kosztów utrzymania budynku i zatrudnienia pracowników w roku poprzednim (m.in. zużycie materiałów, usługi, wynagrodzenia wraz z pochodnymi, opłaty za media). Wysokość miesięcznych opłat za miejsce uzależniona była od liczby osób zamieszkujących w pokoju.

(akta kontroli tom II str. 449)

3.11. W latach 2019-2022 (I półrocze) w Uczelni wyodrębnione zostały fundusze: zasadniczy, stypendialny dla studentów, wsparcia osób niepełnosprawnych oraz zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

Stan funduszu zasadniczego zwiększył się z 60 819,4 tys. zł na 1 stycznia 2019 r. do 97 000,2 tys. zł na 30 czerwca 2022 r. Wynikało to głównie z przeksięgowania zysku za lata 2018-2021, otrzymania obligacji skarbowych (17 964 tys. zł w 2019 r.) oraz oddania do użytkowania środków trwałych.

W 2019 r. Uczelnia otrzymała papiery wartościowe o wartości nominalnej 17 964 tys. zł, z przeznaczeniem na zwiększenie funduszu zasadniczego. Koszty obsługi obligacji wyniosły 8 tys. zł i zostały poniesione w 2020 r. Zbycia części obligacji (8000 szt. za kwotę 7988 tys. zł) dokonano w 2020 r., tj. przed upływem okresu na jaki zostały wyemitowane, po cenie niższej od wartości nominalnej ogółem o 12 tys. zł (0,15%). Zbycia obligacji dokonano za zgodą Ministra Finansów i Prokuraturii Generalnej, w związku z koniecznością zapewnienia realizacji inwestycji: „Budowa pasa startowego OKL” oraz „Budowa Instytutu Nauk Medycznych”. Wykup

pozostałych obligacji nastąpił 31 maja 2021 r., po cenie nominalnej. Z wpływów uzyskanych ze sprzedaży obligacji Uczelnia wydatkowała ok. 14 000 tys. zł. Środki finansowe przeznaczone, zgodnie z art. 310 ust. 9 upwu, na sfinansowanie wkładu własnego w realizację zadań inwestycyjnych Uczelni (m.in. budowa pasa startowego OKL, budowa Instytutu Nauk Medycznych, zakup symulatora lotów FNTP II, remont klatki schodowej w budynku Rektoratu, przebudowa budynku Poczta 52, sporządzenie dokumentacji pod planowaną budowę hangaru).

(akta kontroli tom II str. 424, tom III str. 2-8, 221-224)

Przychody funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych w latach 2019-2022 (I półrocze) wyniosły 203,3 tys. zł i stanowiły dotacje z budżetu państwa. Koszty realizacji zadań wyniosły 169,6 tys. zł, poniesione zostały głównie na zakup sprzętu, remonty i konserwacje. Na 31 grudnia 2021 r. stan funduszu wynosił 9,3 tys. zł, a na 30 czerwca 2022 r. – 33,7 tys. zł.

Stan funduszu stypendialnego zwiększył się z 385,2 tys. zł na 1 stycznia 2019 r. do 1479,8 tys. zł na 30 czerwca 2022 r. Przychody funduszu (dotacje) wyniosły 12 316,2 tys. zł, a zmniejszenia (głównie stypendia i zapomogi) 11 221,6 tys. zł. Środki pozostałe na koniec lat 2019-2021 (512 tys. zł, 856,5 tys. zł, 1172 tys. zł) stanowiły od 14,6% do 56,4% dotacji przyznanej na rok następny.

Stan środków zgromadzonych na rachunku zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2019-2021 zwiększył się z 332,3 tys. zł do 645,1 tys. zł, a na 30 czerwca 2022 r. wyniósł 1463 tys. zł. Przychody wyniosły 3623,1 tys. zł i stanowiły głównie odpisy na fundusz, a koszty wypłaconych świadczeń 2492,4 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 425, 428)

3.12. W 2019 r. wydatki z funduszu stypendialnego wyniosły 2765,4 tys. zł i stanowiły 83,6% posiadanych środków (tj. otrzymanej dotacji i środków pozostałych z roku ubiegłego), w 2020 r. 3157,6 tys. zł (78,7%), w 2021 r. 3497,1 tys. zł (74,9%), w I półroczu 2022 r. 1769,9 tys. zł (54,5%). Niewydatkowane w latach 2019-2021 środki nie przekroczyły dotacji przyznanej na rok następny i pozostały do wykorzystania w kolejnych latach.

Podział dotacji przeznaczonej na pomoc materialną dla studentów dokonany został, zgodnie z art. 414 upswin, zarządzeniami Rektora, po uzyskaniu pozytywnej opinii Uczelnianej Rady Samorządu Studentów. Ze stypendium socjalnego skorzystało 296 osób w 2019 r., 252 w 2020 r., 225 w 2021 r. i 247 w 2022 r. (do końca II kwartału); ze stypendium dla osób niepełnosprawnych skorzystało odpowiednio: 15, 17, 21 i 21 osób; ze stypendium Rektora: 169, 183, 188 i 191; zapomóg: 16, 62, 45 i 53. Zgodnie z art. 414 ust. 3 upswin, środki finansowe na stypendia Rektora stanowiły ok. 30-40 środków wydatkowanych z funduszu na stypendia i zapomogi.

Badanie 42 świadczeń⁴⁶ wykazało, że zostały one przyznane zgodnie z regulaminem świadczeń dla studentów, wprowadzonym zarządzeniem Rektora nr 81/2019 z 27 września 2019 r., spełniającym wymogi art. 95 upswin. Świadczenia przyznawane były przez Komisję Stypendialną w formie decyzji administracyjnej, od której przysługiwało odwołanie, w wysokości określonej na poszczególne lata akademickie w uchwałach Komisji.

(akta kontroli tom II str. 426-427, 438-448)

Wydatki z funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych wyniosły w 2019 r. 55,6 tys. zł i stanowiły 100% przyznanych na ten środków, w 2020 r. 42 tys. zł (75,3%), w 2021 r.

⁴⁶ Tj. 17 stypendiów socjalnych, dziewięć dla osób niepełnosprawnych, osiem stypendiów Rektora oraz osiem zapomóg.

69,4 tys. zł (88,2%) i w I półroczu 2022 r. 2,6 tys. zł (7,3%). Niewykorzystane środki pozostały do wykorzystania w latach następnych.

Badanie 15 wydatków na kwotę 126,9 tys. zł (74,8% środków wydatkowanych ogółem) wykazało, że zostały poniesione w sposób celowy i prawidłowy. Środki finansowe przeznaczono m.in. na konserwację dźwigu, zakup rowerów treningowych i sprzętu do ćwiczeń, remont łazienki dla osób niepełnosprawnych, przebudowę (poszerzenie) drzwi do pomieszczeń. Zakupiony sprzęt stanowił wyposażenie siłowni Studium wychowania fizycznego PANS.

Uczelnia rzetelnie sporządziła sprawozdania z wykorzystania dotacji przyznanych na realizację zadań w ramach ww. funduszy i terminowo wprowadziła je do systemu POL-on.

(akta kontroli tom II str. 396-398)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności PANS w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w styczniu 2019 r., w związku ze zmianą ilości odpadów, złożono 26 marca 2019 r., tj. z opóźnieniem 40 dni w stosunku do terminu określonego w art. 6m ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁴⁷. Zgodnie z ww. przepisem w przypadku zmiany danych będących podstawą ustalenia wysokości należnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub określonej w deklaracji ilości odpadów komunalnych powstających na danej nieruchomości właściciel nieruchomości jest obowiązany złożyć nową deklarację w terminie 14 dni od dnia nastąpienia zmiany. Opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi w zmienionej wysokości uiszcza się za miesiąc, w którym nastąpiła zmiana.

Z tytułu nieterminowego uregulowania należności w kwocie 1396 zł⁴⁸ odsetki wyniosły 19 zł.

Kanclerz wyjaśnił, że z uwagi na oddanie do użytkowania Domu Studenckiego w roku akademickim 2018/2019 nie było możliwości przewidzenia częstotliwości odbioru odpadów, jak również wielkości i liczby pojemników. Zmiany deklaracji dokonano po przeprowadzonej przez kierownika Domu Studenckiego analizie gromadzenia odpadów oraz przekazaniu przez firmę odbierającą odpady informacji o przekroczeniu zadeklarowanej częstotliwości wywozu odpadów w stosunku do złożonej deklaracji.

(akta kontroli tom III str. 117-128, 220, 225)

2. Zobowiązania w kwocie 209 475,88 zł zostały w latach 2019-2022 uregulowane z opóźnieniem od 1 do 170 dni od upływu terminu płatności; z tytułu nieterminowego uregulowania 29 zobowiązań (173 367,45 zł) kontrahenci obciążyli Uczelnię odsetkami w kwocie ogółem 988,05 zł, w tym m.in.:

- kwota 54 000 zł za przeprowadzenie praktyk zawodowych przez Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie (dalej: SPWSS), wynikająca z faktur z dnia 29 lipca 2021 r. z terminem płatności do 30 sierpnia, została w dniu 30 sierpnia 2021 r. przekazana na rachunek niewłaściwego kontrahenta (tj. Miejskiego Szpitala Publicznego ZOZ w Chełmie, dalej: MSPZOZ)⁴⁹. Pomyłkę ujawniono w trakcie weryfikacji sald na koniec 2021 r. W dniu 27 stycznia 2022 r. przekazano zapłatę na rachunek bankowy SPWSS. Z tytułu nieterminowej płatności wystawiona została nota odsetkowa na kwotę

⁴⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 1297, ze zm., w brzmieniu obowiązującym do 5 września 2019 r.

⁴⁸ Różnica między kwotą należną za styczeń (6248 zł) a zapłaconą 18 stycznia 2019 r. (4852 zł).

⁴⁹ MSPZOZ dokonał zwrotu środków do PANS 31 stycznia 2022 r.

1457,93 zł, na wniosek Uczelni połowa tej kwoty została umorzona. Zapłacone odsetki wyniosły 728,96 zł;

- z tytułu nieterminowego uregulowania części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w styczniu 2021 r. (tj. kwoty 1396 zł), zapłacono odsetki w kwocie 19 zł, co zostało opisane jako nieprawidłowość nr 2.

Zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Według wyjaśnienia Zastępcy Kwestora, opóźnienie we wpływie faktur wynikało m.in. z nieterminowego ich przekazania przez kontrahentów oraz przeoczenia z powodu zakwalifikowania do spamu faktury w wersji elektronicznej. Pracownicy otrzymujący faktury mailem każdorazowo byli informowani o konieczności terminowego ich dostarczania do kancelarii Uczelni, a także regularnego sprawdzania skrzynki e-mail. Uczelnia starała się także do minimum ograniczyć takie przypadki, poprzez ustalanie z kontrahentami, aby faktury wpływały w formie papierowej poprzez kancelarię Uczelni, gdzie zostałyby zaewidencjonowane i przekazane do opisu, a następnie do działu Kwestury.

Kwestor wyjaśniła, że zaległości w realizacji zobowiązań nie wynikały z braku środków finansowych. W większości przypadków były to nieznaczne opóźnienia spowodowane zwykle zbyt późnym wpływem faktur do działu Kwestury celem ich zapłaty. Każda faktura wpływająca do Uczelni, zanim zostanie odebrana przez pracownika Kwestury, przechodzi proces opisu przez odpowiednie działy. Często faktury są dzielone przy zapłacie na różne źródła finansowania, co wydłuża ich proces opisu. Wystąpienie pandemii COVID-19 w znaczącym stopniu wpłynęło na tempo obiegu dokumentów z uwagi na długie okresy pracy zdalnej pracowników dydaktycznych oraz pracę hybrydową administracji. W celu ograniczenia ryzyka wystąpienia zaległości w realizacji zobowiązań Uczelnia stara się na bieżąco monitorować oraz optymalizować proces opisu wpływających faktur, tak by gotowe do zapłaty dokumenty mogły jak najszybciej trafić do działu Kwestury i zostać zapłacone z zachowaniem terminu płatności.

(akta kontroli tom II str. 484-486, tom III str. 9-10, 17-128, 185-190)

3. W nw. kwartalnych sprawozdaniach w zakresie operacji finansowych Rb-Z i Rb-N nie wykazano zobowiązań wymagalnych w kwocie ogółem 7244,58 zł i należności w wysokości 54 000 zł:

- w Rb-Z za I kwartał 2021 r. nie wykazano zobowiązania wymagalnego w kwocie 4229,58 zł z tytułu nieuregulowania pełnej kwoty faktury za zużycie paliwa gazowego. Termin płatności faktury określono na 18 marca 2021 r., zapłaty dokonano 12 kwietnia 2021 r.,
- w Rb-Z za IV kwartał 2021 r. nie wykazano zobowiązań wymagalnych w kwocie 3015 zł, z tytułu nieterminowej zapłaty dwóch faktur. Fakturę z 30 sierpnia 2021 r. (duplikat wpłynął do Uczelni 28 lutego 2022 r.) na kwotę 615 zł z terminem płatności do 13 września 2021 r. zapłacono 2 marca 2022 r. Fakturę z 20 grudnia 2021 r. na kwotę 2400 zł, z terminem płatności do 30 grudnia 2021 r. zapłacono 9 lutego 2022 r.;
- w Rb-N za IV kwartał 2021 r. nie wykazano należności w kwocie 54 000 zł przysługujących od MSPZOZ z tytułu pomyłkowego przekazania w dniu 30 sierpnia 2021 r. zapłaty za usługi do niewłaściwego kontrahenta. MSPZOZ dokonał zwrotu środków 31 stycznia 2022 r.

Zastępca Kwestora wyjaśniła, że analizując stan zobowiązań wymagalnych za I kwartał 2021 r. przyjęto, iż faktura za gaz została zapłacona w terminie, tj. 18 marca 2021 r., w pełnej kwocie 13 217,46 zł. Uczelnia powinna zapłacić zobowiązanie

w podziale na dwa przelewy dotyczące różnych źródeł finansowania, tj. 4493,94 zł oraz 8723,52 zł. Pomyłkowo dwukrotnie przekazano środki w wysokości 4493,94 zł. Błąd ujawniono 9 kwietnia 2021 r., tj. po przekazaniu danych do sprawozdań. Faktury na kwotę 2400 zł i 615 zł wpłynęły do Uczelni po sporządzeniu sprawozdania w dniu 7 lutego 2022 r. Nieścisłość w Rb-Z została zauważona w lipcu 2022 r., a kwota korekty stanowiła mniej niż 0,001% PKB za rok budżetowy, którego sprawozdanie dotyczy i zgodnie z § 10 ust. 5 rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁵⁰, nie sporządzono korekty sprawozdania. Należność w kwocie 54 tys. zł nie została ujęta w sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2021 r., ponieważ nie wynikała ona z faktury lub innego dokumentu finansowego wystawionego przez Uczelnię dla kontrahenta (MSPZOZ), a jedynie z pomyłki pracownika przy dokonywaniu zapłaty za faktury wystawionej przez SPWSS. MSPZOZ nie zgłosił Uczelni wpływu niesłusznie przekazanych środków, natomiast SPWSS dopiero przy potwierdzaniu sald według stanu na koniec 2021 r. wykazał zadłużenie Uczelni w kwocie 54 tys. zł. Uczelnia dokonała analizy płatności, niezwłocznie uregulowała zobowiązania względem SPWSS oraz w dniu 28 stycznia 2022 r. wystąpiła o zwrot ww. kwoty do MSPZOZ. Kwota zobowiązania względem SPWSS w Chelmie została uwzględniona w sprawozdaniu Rb-Z za IV kwartał 2021 r., ponieważ wynikała wprost z wystawionych przez tego kontrahenta faktur i braku zapłaty za nie na dzień 31 grudnia 2021 r.

(akta kontroli tom III str. 9, 16, 20-22, 38-39, 78-79, 90-96, 110, 116, 162-189)

4. Z objętych analizą 49 zaległych należności od kontrahentów i z tytułu usług edukacyjnych, wezwania do zapłaty 41 należności (69 027,16 zł) wysłano w terminie przekraczającym 14 dni roboczych od upływu terminu płatności, z tego 27 (na kwotę 35 578,66 zł) – ponad dwa miesiące od terminu płatności (w skrajnym przypadku 856 dni).

Według art. 42 ust. 5 ustawy o finansach publicznych, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

Zgodnie z „Wykazem dokumentów w zakresie gospodarki finansowej”, określonym w Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów księgowych w Uczelni, wezwania powinny być wystawiane w terminie 14 dni od upływu terminu płatności.

Kanclerz wyjaśnił, że zwłoka w wysyłce wezwań do zapłaty należności związana była z procesem weryfikacji oraz kompleksowej analizy poprawności dotychczasowych naliczeń opłat studentom. Weryfikacja była procesem wieloetapowym angażującym kilka jednostek organizacyjnych Uczelni, w szczególności Dział Kwestury, Dział Obsługi Studenta, Dział Obsługi Prawnej, Centrum Informatyczne, a w przypadku studentów cudzoziemców także Dział Współpracy z Zagranicą. Należności za usługi edukacyjne weryfikowane były każdorazowo również w momencie ukończenia studiów podczas wypełniania kart obiegowych. Studenci cudzoziemcy o ewentualnych zaległościach byli informowani ustnie, ponieważ skuteczność wysyłanych wezwań w formie pocztowej byłaby znikoma. Podawane przez nich adresy to zazwyczaj adresy zagraniczne (głównie Ukraina). Podejmowane dotychczas działania, w tym kilkakrotnie ponawiane wezwania do zapłaty, w wielu przypadkach przynosiły skutek w postaci regulowania zaległych należności. Należności nie zostały przedawnione, a w sytuacji pozostawiania studentów w dalszej zwłoce Uczelnia skieruje sprawy na drogę postępowania sądowego. Zaangażowanie

⁵⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 2396, ze zm.

konkretnych osób w poszczególnych jednostkach organizacyjnych usprawniło proces dochodzenia należności od studentów. Od 1 października 2022 r. obowiązywać będzie Instrukcja monitoringu i windykacji należności pieniężnych w PANS, mająca na celu skrócenie etapu weryfikacji poprawności naliczeń oraz usprawnienie mechanizmów windykacji na Uczelni.

(akta kontroli tom II str. 133-154, 221-223)

OCENA CZĄSTKOWA

Gospodarka finansowa Uczelni była prowadzona na podstawie planów rzeczowo-finansowych. W wyniku działalności Uczelnia osiągnęła zysk w każdym roku objętym kontrolą. Środki finansowe z dotacji i subwencji były gromadzone na odrębnych rachunkach bankowych, a badanie próby kosztów wykazało prawidłowość ich wydatkowania. Realizowane zadania inwestycyjne i zakupy były celowe i zostały prawidłowo wykorzystane w działalności Uczelni. Odpłatności za usługi edukacyjne były kalkulowane w oparciu o koszty kształcenia z ubiegłego roku akademickiego, z uwzględnieniem liczby godzin dydaktycznych i liczby studentów. W Uczelni utworzono wymagane prawem fundusze, a badanie wykorzystania Funduszu stypendialnego oraz Funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych nie wykazało nieprawidłowości. Uczelnia prowadziła działania windykacyjne w stosunku do zaległych należności od studentów i innych odbiorców usług, ale podejmowano je z opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w uregulowaniach wewnętrznych. Stosowany system kontroli zarządczej nie w pełni zapewniał prawidłowość i terminowość regulowania zobowiązań oraz sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Dopuszczono do powstania zobowiązań wymagalnych, skutkujących zapłatą odsetek.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę i wnioski:

Wnioski

1. Zrealizowanie zaleceń sformułowanych przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Chełmie.
2. Terminowe podejmowanie działań windykacyjnych w stosunku do zaległych należności Uczelni.
3. Wprowadzenie rozwiązań organizacyjnych skutecznie eliminujących możliwość nieterminowego regulowania zobowiązań.
4. Rzetelne sporządzanie sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że stwierdzone nieprawidłowości, w szczególności w obszarze windykacji należności, regulowania zobowiązań i sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych wskazują na konieczność zapewnienia adekwatnych mechanizmów kontroli zarządczej w tym zakresie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 20 października 2022 r.

Kontrolerzy:
Agnieszka Kulik
Starszy inspektor kontroli państwowej

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Szempruch

.....
podpis

Katarzyna Typiak
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

.....
podpis